

Euroopa
Komisjon

PANORAMA

KEVAD 2017 / NR 60

Bulgaaria ja Rumeenia
tähistavad 10 aastat
Euroopa Liidus

LÄÄNE-KREEKAL
ON TOHUTULT
POTENTIAALI

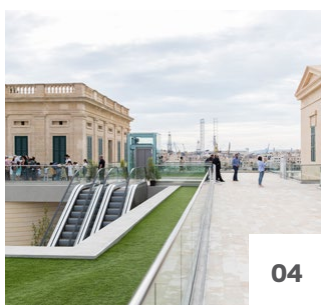
MALTA:
ELI EESISTUMINE
JA PRIORITEEDID

Regionaal-
ja linnapoliitika

PANORAMA

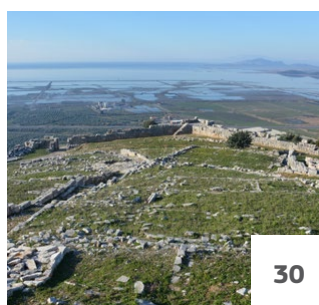
JUHTKIRI.....	03	SUUREMATE PROJEKTIDE KIIREM HINDAMISSÜSTEEM.....	38
MALTA VÕTAB ENDA PEALE NÕUKOGU EESISTUMISE.....	04	MUUSEUMI ÜMBERKUJUNDAMINE MÕJUTAB HISPAANIA KULTUURI.....	42
BULGAARIA TÄHISTAB 10 AASTAT EUROOPA LIIDUS.....	08	MAKROPIIRKONDLIKUD STRATEEGIAD TUGEVDAVAD KOOSTÖÖD.....	44
PIIRKONDLIKU KONKURENTSIVÕIME INDEKS.....	16	LÄTI ETTEVÕTJAJD TOETADES.....	50
10 AASTAT RUMEENIA ÜHINEMISEST EUROOPA LIIDUGA.....	18	MÕJU MÕÕTMISED SUUNAVAD TAANIT.....	51
IDUFIRMAD ON EUROOPA LIIDU PÕHITEGIJAD.....	24	ETTEVÕTLUSE EDENDAMINE EESTIS.....	52
EUROOPA STRUKTUURI- JA INVESTEERIMISFONDE SAADAB EDU.....	26	LÄTI JA SAKSAMAA PROJEKTID.....	53
BELGIA PILDILE TABATUD.....	28	ÜRITUSTE KAVA.....	55
LÄÄNE-KREEKA: LUUES PAREMAT TULEVIKKU.....	30		

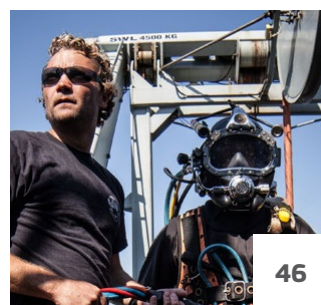
04

18

30

46

Selles numbris...

2017. aasta esimeses numbris räägime topelt põhjusest tähistada – Bulgaaria ja Rumeenia ELiga ühinemisest on möödas kümme aastat ja selle ajaga on väga palju muutunud. *Panorama* uurib lähemalt, mida head on liitu kuulumine nendele riikidele ja nende kodanikele toonud. Põhjalikum artikkel on pühendatud tohutu potentsiaaliga Lääne-Kreekale, mida toetatakse ühtekuuluvuspoliitika kaudu aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia alusel.

Hiljuti koostatud aruandest ilmnes, et riigid peavad tegema koostööd, et lahendada ülemaailmseid probleeme, mis ei tunista mingeid piire. Neli makropiirkondlikku strateegiat annavad kohapeal käegakatsutavaid tulemusi, aidates nii ELi liikmesriikidel kui ka ELi mittekuuluvatel riikidel ühendada jõud neid kõiki puudutavatel teemadel.

Intervjuus ELi eesistumisperiodi ja ELi vahendite eest vastutava Malta parlamendisekretäri dr Ian Borgiga uurime, kuidas tuleb

Malta toime 2017. aastal ELi eesistujariigiks olemisega ja ühtekuuluvuspoliitika alusel saadava toetuse kasutamisega.

Teises artiklis räägitakse suurprojektide uuest sujuvamast hindamisest ja antakse üksikasjalikku teavet selle kohta, kuidas Poola kasutab maksimaalselt ära ELi rahastamise kaudu avanevaid investeerimisvõimalusi.

Rubriigis „Oma sõnadega” anname sõna Taani, Eesti ja Läti piirkonna kirjasaatjatele ning pildigaleriis on Belgia kolme piirkonna projektid läbi kaamerasilma.

Soovin teile mõnusat lugemist!

AGNÈS MONFRET

*Euroopa Komisjoni regionaal- ja linnapoliitika
peadirektoraadi teabevahetusüksuse juht*

JUHTKIRI

Kümme aastat tagasi otsustasid rumeenlased ja bulgaarlased, et soovivad osaleda projektis, mis on taasühendanud ühe kontinendi – võrdsuse ja solidaarsuse projektis. Nad panid oma lootused Euroopale ja Euroopa pole neile pettumust valmistanud. Praegu on Rumeenia ja Bulgaaria turvalisemad ja edukamad kui iial varem.

Kuid ei maksa end petta ega loorberitele puhkama jääda. ELi turvalises haardes, eemal ajaloo süngetest voludest, võib meie õnn pöörduda ja me peame end kindlalt kaitsma. Tähistades 60 aasta möödumist Rooma lepingu sõlmimisest, peame olema teerajajate väärilised, heiskama purjed ja viima Euroopa projekti edasi. Raskustega silmitsi seistes peame säilitama solidaarsuse, kui tahame end kaitsta kõige halva eest.

Peame mõistma, et solidaarsus on meie liidu üks peamisi alustalasid. Me ei jõudnud siia, kus oleme praegu, kuus aastakümnet pärast Rooma lepingu sõlmimist, võideldes teel seisvate takistustega üksinda, vaid ühendades jõud suurema eesmärgi nimel. Kõige paremini illustreerib seda ühtekuuluvuspoliitika. See poliitika on kõige tugevam ja ilmsem väljendus Euroopa solidaarsusest, millest on saanud Liidu põhiline investeerimispoliitika – ELi kodanike elu parandamine.

Rumeenia, Bulgaaria ja teised liikmesriigid Kesk-Euroopast edastasid hiljuti Poolas Varssavis sõnumi, mis tunnustab ühtekuuluvuspoliitika rolli Euroopa lõimimises. See sõnum kajab kõikjal Euroopas ja rõhutab üht selget fakti: ühtekuuluvuspoliitika on ELi tugevaim kaitse killustumise jõudude eest ohtlikus maailmas.

2017 on aastapäeva ja tulevikku vaatamise aasta. See on hindamise aasta – mitte hindamaks, kas ühtekuuluvuspoliitika toimib, sest see on juba selgeks tehtud, vaid pigem selleks, et hinnata võimalusi, kuidas meie poliitikat veel paremaks muuta, kuidas teha kindlaks, et viime enamiku inimesteni kõikjal Euroopas vahendid, mis on meie käsutuses.

Me teeme seda, sest soovime, et 60 aastat tagasi alanud lugu, mis liigub läbi Rooma, Bukaresti, Sofia ja paljude teiste kohtade, kehtaks edasi. Sest Euroopa vajab rohkem Euroopat ja see tähendab rohkem ühtekuuluvust. On aeg tunnustada seda ja ühtekuuluvuspoliitika rolli Euroopa projektis. ■

CORINA CREȚU

Euroopa regionaalpoliitika volinik

Malta: suurte plaanidega väike liikmesriik

Dr Ian Borg, 2017. aasta eesistumisperioodi ja ELi vahendite eest vastutav Malta parlamendisekretär selgitab, millist mõju avaldavad nõukogu eesistumine ja ühetegevuspoliitika Maltale ning selle kodanikele.

^ Hiljuti renoveeritud Gozo tsitadell.

2017. aasta esimesel poolel, esimest korda pärast ühinemist 2004. aastal, täidab Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja rolli Malta. Millisena Malta seda võimalust näeb?

Rotatsiooni korras nõukogu eesistujaks olemine annab Maltale hea võimaluse näidata, kuidas saame meie selle kuu kuu jooksul käegakatsutavalt panustada Euroopa projekti, eeskätt ajal, mil EL seisab oma 60-aastase ajaloo jooksul silmitsi tähtsate väljakutsetega. Meie eesistumise ajal võib Malta koostöös kõikide liikmesriikidega ELi tegevuskava edasi viia. Meie eesmärk on pakkuda Euroopa kodanikele lisandväärtust, kirjeldades kasu, mida saavad meie kodanikud selles projektis osaledes.

Milliseid väljakutseid esitab eesistumine niisugusele väiksele riigile nagu Malta ja kuidas mõjutasid need eesistumise prioriteetide seadmist?

Väikse liikmesriigina seisab Malta silmitsi raskustega, mis on omased väiksele haldusalale. Kuid see on ka Malta eeliseks, kuna meie valitsus suudab töötada mitme haldusalaga, hõlbustades seega sünergia poliitika eri valdkondade vahel. Malta prioriteetide seadmiseks eesistumiseks oleme tuvastanud kriitilised valdkonnad, millele Euroopa Liidu Nõukogu juhtkond keskendub, ja need on järgmised.

- ▶ Rände- ja varjupaigaküsimus: Malta on Liibüa läheduse tõttu n-ö rindejoonel. Meie eesmärk selles valdkonnas on anda tuge Euroopa ühise varjupaigasüsteemi (CEAS; sh Dublini konventsioon ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti muutmine kvalifitseeritud esinduseks) loomisele, et jagada vastutust liikmesriikide vahel ühtlasemalt ja tagada, et probleem püsiks poliitilise tegevuskava tipus.
- ▶ ELi ühtse turu tugevdamine: vabakaubandusalal, mida paljud näevad ELi suurima varana, on Malta prioriteetid mobiiltelefonide rändlustasude lõplik kaotamine ja digitaalsete müüride lammutamine, mis takistavad ELi kodanikel kaupade ja teenuste ostmist teistelt ELi rahvastelt (nn geoblokeerimine).
- ▶ Sotsiaalne kaasatus: keskendumine sellele, et tagada naiste võrdne kohtlemine kõikides ühiskonna valdkondades – eeskätt tööturul –, ja võitleme soolise vägivallaga.
- ▶ Arengu edendamine niisugustes valdkondades nagu mereturism ja merevedu: Malta prioriteet selles valdkonnas on tagada jätkusuutlikkus ja meie ookeanide tõhus valitsemine.

Kuidas aitab Malta kogemus rändekriisiga kujundada Euroopa reaktsiooni?

Malta kaitsetase elaniku kohta on üks maailma kõrgemaid, nii et kui anda tõuge CEASi reformile, selleks et vastutus jaguneks liikmesriikide vahel ühtlasemalt, teeme seda niisuguse liikmesriigi seisukohast, mis oma suurusest hoolimata on valmis võtma probleemiga tegelemisel aktiivse rolli.

Eurobaromeetri järgi näevad Malta kodanikud ELi liikmesust praegu väga positiivsena. Kuidas on ühtekuuluvuspoliitika nende eesmärkide saavutamisse panustanud?

Eurobaromeeter näitab, et Malta kodanikud ei ole mitte ainult teadlikud ELi rahastatud projektidest, vaid 89% neist ka tunnistavad, et projektid on avaldanud nende elule positiivset mõju. ELi ühtekuuluvuspoliitikat võib pidada kõige olulisemaks vahendiks liikmesuse positiivse kuvandi loomisel, kuna see on ELi kõige selgesõnalisem ja nähtavam solidaarsuse väljendus.

Märkimisväärsed näited on muuhulgas investeeringud tervishoidu, näiteks Malta onkoloogiakeskuse rajamine, mis pakub arenenud vähiravivõimalusi kõikehõlmavas ravikeskkonnas, kus on voodikohad statsionaarsetele patsientidele, lastehoiuteenused, ambulatoorsete patsientide vastuvõtuala, aga ka palliatiivse ravi osakond ning psühholoogilised teenused patsientidele ja nende hooldajatele.

Investeeringuid on tehtud ka haridussektorisse, projektidesse Malta kunsti-, teadus- ja tehnoloogiakolledžis (MCAST) ning Malta Ülikoolis (UoM), mis hõlmavad muuhulgas mitmesuguste instituutide ehitamist ja lõpuleviimist ning varustuse hankimist laboritesse, kus nii õppejõud kui ka tudengid saavad nautida paremat hariduslikku ja praktilist kogemust. Selle investeeringuga on alati lisandunud teadusasutusi niisugustesse valdkondadesse nagu tehnoloogia, keemia, bioloogia, IKT ning teadus- ja arendustegevus.

Ka õppekavad on üle vaadatud ja neid on uuendatud, et need peegeldaksid turu praeguseid vajadusi. Peale selle anti stipendiumidega Strategic Educational Pathway Scholarships (STEPS)

ja MASTERIT! hea hulk aspirandistipendiume magistri- ja doktoriõppe tasemel riiklikult tähtsates valdkondades. Samas noortegarantii andis alla 25-aastastele noortele, kes ei tööta, õpi ega omanda kutset (NEET-noored), juurepääsu kas tööturule või haridusele, toetades neid koolituste, töökohtade tutvustamise ja isikupärastatud abiga. See vähendab lõpuks sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse riski. Muid stipendiume ja koolitusprogramme pakuti avalikus sektoris töötavatele ametnikele selle valdkonna tõhustamiseks, tugevdades oskuslikuma juhtimise ja tugimeetmete haldamisega seotud tööjõu oskusi.

Ka keskkonnasektor on saanud kasu meetmetest, mis on seotud jäätmete ja reovee töötlemissüsteemide, suletud prügilate renoveerimise, riikliku üleujutuste leevendamise projekti ja kliimamuutustega, eeskätt investeeringute kaudu mittetaastuvasse energiasse.

Kas võiksite tuua näiteid, kuidas tugevdatakse ühtekuuluvuspoliitika toel Malta ettevõtete konkurentsivõimet ja luuakse uusi töökohti? Millist rolli mängivad selles protsessis finantsvahendid?

Malta majanduse tugisambad on VKEd, eeskätt mikroettevõtted. VKEd moodustavad 99,8% riigi ettevõtete koguarvust ja nende palgal on üle 80% riigi tööjõust. Ent Malta VKEd olid harjunud oma ettevõtmisi rahastama ettevõtete peale hüpoteeklaenu võttes. See mehhanism takistas oluliselt innovatsiooni ja arengut, piirates rahastamissuutlikkust, eeskätt seetõttu, et Malta pangad määrasid karme reegleid tagatisele, tagasimakseperioodile ja kohustuslikule panusele, kuna VKEde rahavoogusid peetakse püsiva rahastamise jaoks sageli ebapiisavateks.

Seega oli VKEde toetamine programmiperioodi 2007–2013 üks olulisemaid aspekte. Selle aja jooksul oli peale koolituste ja kutsealase konkurentsivõime kavade muid algatusi, mille eesmärk oli soodustada majanduskasvu ja investeeringuid. Malta rakendas ka investeerimisvahendit JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises). See esimene omasugune finantskorraldusvahend, mida toetatakse struktuurifondidest, oli Maltal struktuurifondide kaudu VKEde toetamiseks kättesaadavaks tehtud stiimulite paketi väga edukas

^ Malta interaktiivne teaduskeskus Explora pakub teadusavastuste tegemiseks sundimatut õppekeskkonda.

^ Malta Ülikooli teaduslabor on õppe- ja teadustegevuseks sobiv keskkond.

osa. Selle viimase vahendi jaoks struktuurifondidest eraldatud 12 miljoni euroga toetati VKEd enam kui 100 miljoni euro ulatuses tehtud investeeringuid, aidates sellega 650 VKEd 761 investeeringu kaudu.

Mida muud olulist saavutas Malta programmiperioodiga 2007–2013?

Ühtekuuluvuspoliitika kogueraldis aastatel 2007–2013 oli 855 miljonit eurot. Sellest ajast alates on ERFi ja ESFi investeeringud aidanud Maltal luua rohkem kui 1400 uut töökohta. Tegelikult oli programmiperioodi alguses tööhõive määr (20- kuni 64-aastaste seas) Maltal 58,6%, mis on 11,2 protsendipunkti madalam EL 28 määrast. Erinevus määrade vahel on oluliselt vähenenud – Malta tööhõive määr jõudis 2015. aastal 67,8%-ni, mis on lähedal EL 28 määrale (70,1%). See on osaliselt tänu sellele, et ELi vahendite toel on kasvanud tööhõivevõimalused. Malta on ka lähedal tööhõive määra sihtmärgi saavutamisele, mis on üle vaadatud ja tõstetud 62,9% pealt 70%-le (2020. aastaks) –, ning tehtud on olulisi samme nõukogu riigipõhiste soovitude täitmiseks eeskätt naiste ja eakamate töötajate turul osalemise madala määra tõstmiseks. Naiste osaluse määr, mis on küll EL 28 määrast madalam, tõusis 37,7%-lt (2007) 53,6%-le (2015). Peale selle tõusis eakamate töötajate (55 kuni 64 aastat) tööhõive määr 29,5%-lt (2007) 40,3%-le (2015)¹.

ERFi ja ESFi rahastusel tehtud investeeringud haridusse, koolitusse ja kutseõppesse on samuti sellele arengule kaasa aidanud ning toimunud on edasimineku haridusalaste eesmärkide saavutamises. Õpilaste osakaal kolmanda taseme hariduses on püsivalt kasvanud ja koolist väljalangemise määr on langedud. Täiendõppes ja kõrghariduses osalevate õpilaste arv on kasvanud keskmisel 5,4% aastas (2007–2015).

Rakenduskavade rahade eraldamine on toetanud ka paljusid majandusvaldkondi, muuhulgas teadus- ja arendustegevust, mille kulueesmärk saavutati 2015. aastal. Teaduses ja tehnoloogias hõivatud inimressursside protsendimäär 2015. aastal oli Maltal 38,6% aktiivsest elanikkonnast, võrreldes 45,2%-ga ELis. Kuigi see suhe on ELi keskmisest madalam, on see püsivalt kasvanud, tõustes alates 2007. aastast 6,8 protsendipunkti.

Jätkusuutliku turismi arendamine on toonud kaasa suuremad kulutused ja tööhõive kasvu selles sektoris. Püüeldakse selle poole, et muuta Malta ligitõmbavaks ja julgustada inimesi siia tagasi tulema. Tegelikult oligi I rakenduskava 2. esmatähtis valdkond suunatud just jätkusuutlikku turismi edendamisele, uuendades turismi, parandades sektori konkurentsivõimet ning reklaamides Malta saari parima ja mitmekülgse sihtkohana päikesereisideks ja rannapuhkuseks.

I rakenduskava on olnud ka oluline kliimamuutuse ja ressursitõhususe küsimustega tegelemisel ning Malta eesmärkide saavutamisel CO₂ heitkoguste vähendamisel, energiatõhususe saavutamisel ja taastuvenergia tootmise määra suurendamisel. Kui 2009. aastal oli riigis see number kaduvväike, siis 2014. aastaks oli juba saavutatud 4,7%-ne määr.

Seega võin kokkuvõtteks kinnitada, et vahendite eraldamine I rakenduskava kaudu on andnud oma panuse mitmesse majandusvaldkonda. Malta valitsuse pühendumine ELi vahendite kasutamise maksimeerimisele, kasutades ära 100% eraldatud vahenditest, on toonud käegakatsutavad majandusalased tulemused, millest saavad kasu nii Malta kui ka Euroopa elanikud.

¹ Täiendõppe ja kõrghariduse statistika, 2014–2015.

Mida on meil võimalik tuleviku tarbeks õppida; millist seost näete ühtekuuluvuspoliitika ja kodanike praeguste põhimurede vahel?

Ühtekuuluvuspoliitika rakendamine on üldiselt parandanud kodanike elukvaliteeti. Kuid ELi raskusi arvesse võttes tuleb see põhjalikult üle vaadata ning see peab ka edaspidi näitama, et on tootlik ja tõhus vahend. Seetõttu on oluline suurendada ühtekuuluvuspoliitika operatiivsust liikmesriikide vahel erinevate kohalike vajaduste muutmise suunas, kuid seda tehes töötaks poliitika rEUnioni kahekordse visiooni ja ELi tasandi eesmärkide saavutamise nimel.

Kuidas näete ühtekuuluvuspoliitika prioriteete ja vahendeid arenemas pärast 2020. aastat?

Hoolimata eelmise programmiperioodi programmide käegakatsutavatest ja positiivsetest tulemustest, mis on esile tõstetud komisjoni järelhindamise aruandes, ja jõupingutustest parandada praeguse programmiperioodi raamistikku, usub Malta, et ühtekuuluvuspoliitikat saab veel täiustada, et reageerida meie piirkondade ja territooriumide dünaamilisele sotsiaalsele ja majanduslikule maastikule. Oluline on, et tunnustatakse eri territooriumide ja mitmesuguste ühiskondlike raamistike erivajadusi. Samuti on vajalik, et raamistik tagaks piisava paindlikkuse nende algatuste toetamiseks, mis tegelevad muutuvate vajadustega piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil.

Vahendid peaksid keskendumise rohkem lihtsustamisele, mis on komisjoni kavas kõrgel kohal. On tõendeid selle kohta, et halduslik töökoormus on ESIFI programmide rakendamisega kasvanud ja vältida tuleb olukorda, kus ELi vahendeid seostatakse koormuse, raskuste ja bürokraatiaga.

Prioriteet on endiselt keskendumine tulemustele ja tulemuslikkusele. Näitajad on üldiselt paranenud ja need peaks hindamist hõlbustama, kuid endiselt on ruumi arenemiseks. Tulemusreserv keskendub pigem väljunditele, mitte tulemustele, suuresti ka seetõttu, et tulemuste nägemiseks kulub väga palju aega.

Millised on Malta eesistumisperioodi prioriteetid ühtekuuluvuspoliitikaga seoses ja kuidas te jätkata plaanite?

Malta eesistumine langeb kokku esimeste üldiste aruteludega ühtekuuluvuspoliitika tuleviku teemal pärast 2020. aastat. Meie kaks ühtekuuluvuspoliitikaga seotud põhieesmärki on minna edasi Omnibusi seadusandluse ettepanekuga ja keskenduda poliitilisele arutelule, kuidas muuta ühtekuuluvuspoliitika tulemused kodanike jaoks nähtavamaks. Selles osas peetakse Malta eesistumise prioriteediks mitmeaastase finanssraamistiku ülevaatamisest tulenevaid eeldatavaid seadusandlike muudatusi ühtekuuluvuspoliitika määrustes, ühes pingutustega poliitikat üldiselt lihtsustada. Selles valguses soovib Malta eesistumisperioodil hinnata lihtsustamise kõrgetasemelise tööühma tulemusi nii kokkusaamisel 2016. aasta novembris, kus keskenduti 2020. aasta järgsele auditeerimisele ja tööprogrammidele, kui ka järgmistel kohtumistel 2017. aasta alguses, kus keskendutakse 2020. aasta järgsele ajale. ■

LISATEAVE

<https://eufunds.gov.mt/en/Information/Pages/EU-funds-for-Malta-2014-2020.aspx>

^ Interaktiivsed mängud, mis muudavad teaduse õppimise lastele lõbusaks.

^ Malta Ülikooli uued biomeditsiiniseadmed võimaldavad õppimisele läheneda praktiliselt.

^ Rakendusteaduste instituut: Malta kunsti-, teadus- ja tehnoloogiakolledži linnaku värske täiendus.

10. AASTAPÄEV

Bulgaaria lõikab kasu ELi kuulumisest

Tänavu tähistab Bulgaaria kümnendat aastapäeva Euroopa Liidus. Panorama uurib, kuidas on liitu kuulumine mõjutanud riiki ja selle kodanikke.

Mis riik andis maailmale kirillitsa, mida kasutab praegu üle 250 miljoni inimese? Mis riik on maailma vanima, aastani 4000 eKr tagasiulatava kullavaranduse kodu? Mis riik toodab 85% maailma roosiõlist, mis on parfüümitööstuse põhilisi tooraineid? Just, arvasite õigesti – Bulgaaria, mis on juba üle kümne aasta Euroopa Liidu täieõiguslik liige.

ELi kagupiiril asuvas Bulgaarias ühinevad suursugused mäed viljaka pinnase, laiade jõgikondade, looduslike mineraalveallikate, bioloogilise mitmekesisuse ja 400-kilomeetrise rannajoonega.

Kümme aastat tagasi oli Bulgaaria loodus niisama kaunis kui praegu. Kuid sama ei saa öelda riigi majanduse ja ühiskonna kohta. Enne Bulgaaria liitumist ELiga kõlasid kriitikute suust niisugused sõnad nagu vaesus, sotsiaalne tõrjutus ja ebavõrdne sissetulek.

Tundub, nagu oleks see olnud alles eile, kuid praeguseks oleme jõudnud Bulgaaria 10. aastapäevani ja selle aja jooksul on palju muutunud. Bulgaaria kodanikud lõikavad nüüd täiel määral kasu vabadusest reisida, elada, õppida ja töötada kõikjal ELis.

Ametlikud numbrid näitavad selgelt positiivset mõju ühiskonnale ja majandusele. Eurostati andmetel on viimase kümnendi jooksul riigi SKP kasvanud 28,7 miljardilt 45 miljardi euroni (2016). Tõusnud on ka sissetulekute tase, sealhulgas miinimum- ja keskmine palk, mis on toonud kodanike suurema

rahulolu: Eurobaromeeter näitab, et 2007. aastal oli 36% bulgaarlastest oma eluga rahul, võrreldes enam kui poole elanikkonnaga (51%) praegu.

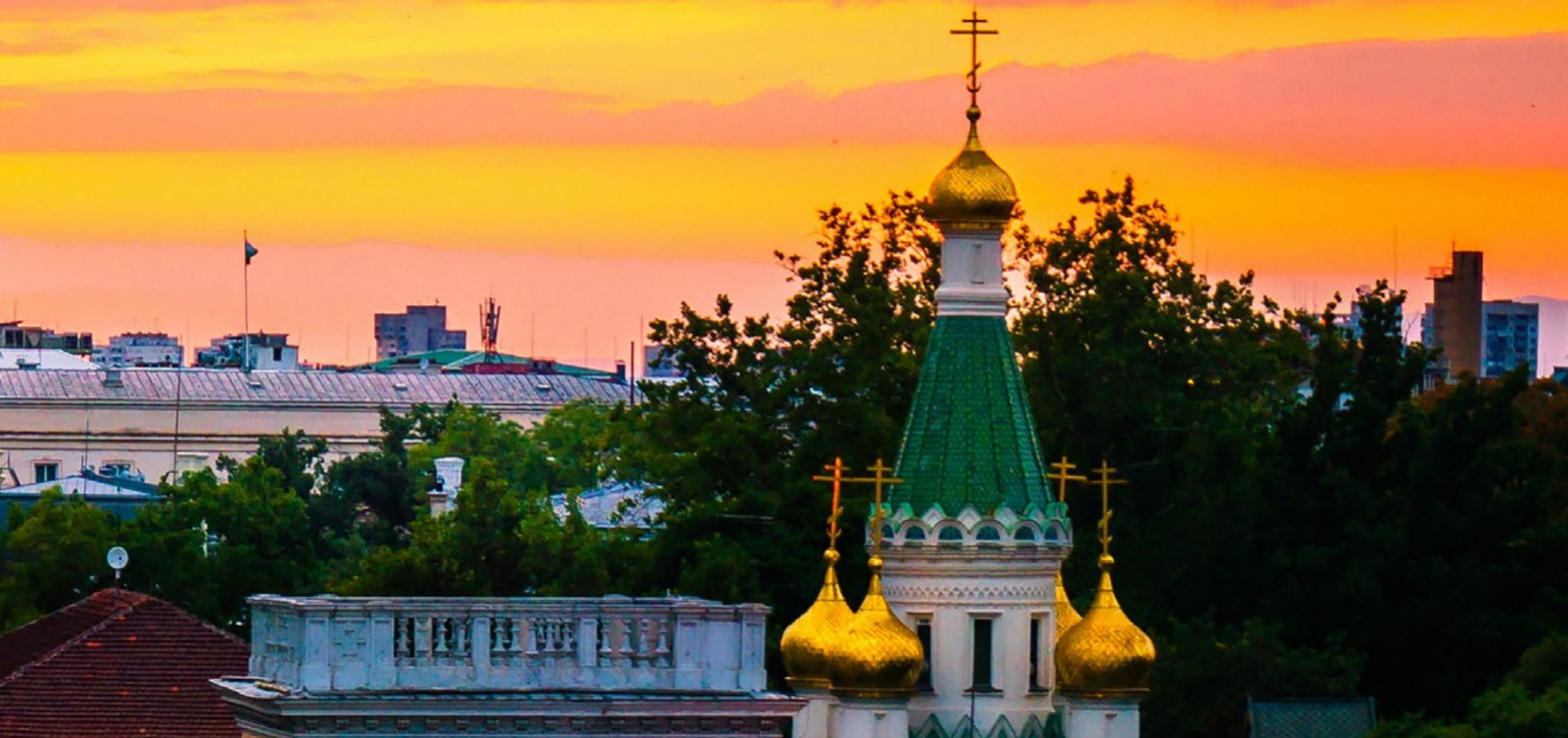
Teel ühtekuuluvuse poole

Alates esimesest aastast ELis on ühtekuuluvuspoliitika aidanud Bulgaarial tänapäevastada taristut ja parandada kodanike elukvaliteeti.

Transpordis on see saavutatud Sofia metrooliini pikendamise, Traakia ja Maritsa kiirteede ehituse lõpetamise, raudteevõrgustiku uuendamise ja säästva linnatranspordi kasutusele võtmisega seitsmes suurimas Bulgaaria linnas, mis võimaldavad linnades ja üle kogu riigi liikuda ohutumalt, puhtamalt ja kiiremini.

Keskonnateenuste valdkonnas said 1,3 miljonit inimest tõhusama jäätmekäitlussüsteemi ja veel 300 000 inimest juurdepääsu tänapäevastele veepuhastus- ja veevarustusteenustele, mis kõik kokku annab elanikele puhtama ja tervislikuma keskkonna. Need investeeringud on avaldanud ka olulist sotsiaalset mõju. Haavatavad lapsed ja erivajadustega inimesed, kes varem olid isoleeritud kasinatesse riiklikesse asutustesse, on uute peredele suunatud keskuste abil uuesti ühiskonnaga liidetud.

Paranenud on majanduslik konkurentsivõime, nagu ka ärikeskkond, eriti väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKEdele). Sellele aitas suuresti kaasa ELi algatus Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises (JEREMIE), mille loodud 900 miljoni euro suurune laenu- ja investeeringute portfell toetab 7500 VKE-d.

Samas toetasid ELi toetusega seemnefondid Eleven ja LAUNCHub 180 uuenduslikku idufirmat, luues enam kui 600 uut töökohta põhisektorites, nagu IKT, e-tervis ja tehnoloogia. Tänu sellele nähakse Bulgaariat IKT- ja tootmisspetsialistide osas rahvusvahelisel tasandil konkurendina, mis on alates liitumisest 2007. aastal ligi meelitanud miljardeid eurosid välismaiste otseinvesteeringutena. Bulgaariast on praeguseks tõepoolest saanud üks kutsuvamaid ELi sihtkohti riskikapitali investeerin-guteks. Riskikapitali toel tegutsevate idufirmade maailmas on Sofia praegu üks peamisi Euroopa pealinnu.

Aastatel 2007–2013 investeerisid Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) ja ühtekuuluvusfond Bulgaariasse 5,4 miljardit eurot, mis teeb enam kui 2% riigi SKPst ja umbes 39% avaliku sektori kapitalikuludest. 2015. aastal hinnati, et see toetus tõi SKPsse ligikaudu 4% lisa. Need investeeringud aitasid ka üle elada ülemaailmse majanduskriisi laastavad mõjud, tõstes aastatel 2014 kuni 2015 tööhõivemäära 3,6% võrra.

Järgmised sammud

Bulgaaria vajas aega ja tuge ühtekuuluvuspoliitikaga kohane-miseks, et ELi rahastatud investeeringuid tõhusalt rakendada. Riik on kasu lõiganud parema rakendamise rakkerühma tööst, mille lõi 2014. aastal regionaalpoliitika volinik Corina Crețu. Ühtlasi saab see jätkuvalt sihtabi riiklike haldusstruktuuride ja vastastikuse toe jaoks, mis aitas kiirendada ja parandada ELi projektide kavandamist ja rakendamist.

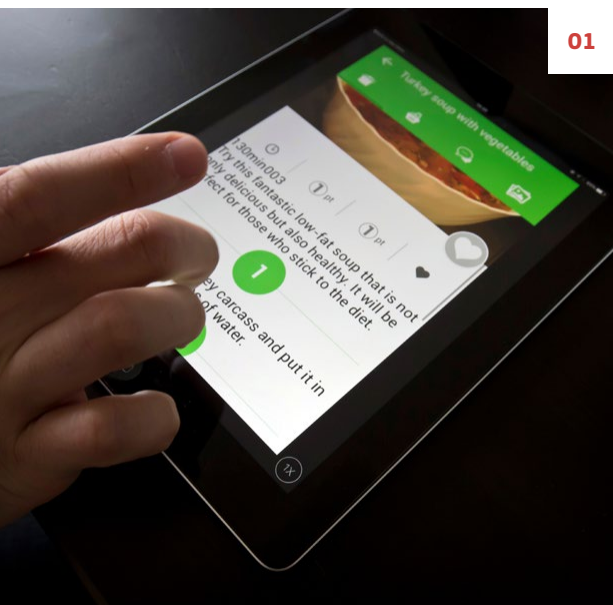
Siiski pole Bulgaaria ühtekuuluvusprotsess kaugeltki lõpule jõudnud. Riik vajab endiselt tuge määravates sektorites, nagu

majandus, regionaalareng, transporditaristu, konkurentsivõime, innovatsioon, tööjõu liikuvus ja sotsiaalne kaasatus. Lisaks rahalisele panusele on ühtekuuluvuspoliitika oluline ajend reformideks Bulgaarias. Selle roll kasvab veelgi perioodil 2014–2020, eeskätt riigihangete, keskkonnakaitse ning tea-dus- ja uuendustegevuse valdkonnas.

Need struktuursed muudatused ühes tulemustele ja fondide mõjule keskendumisega loovad eeldused selleks, et ühtekuuluvuspoliitika toetus oleks eelseisvatel aastatel Bulgaaria kodanikele kasulik. Kümne uue programmi kaudu saab Bulgaaria viiest Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondist toetust peaaegu kümme miljardit eurot. Koos riikliku osamak-sega rajab see kindla aluse investeerin-guteks, mis on mõeldud tööhõive ja majanduskasvu edendamiseks, teadustegevuse soodustamiseks ning innovatsiooni toetava ärikeskkonna loo-miseks, tugevdades samas sotsiaalset kaasatust ja kaitstes Bulgaaria kaunist loodust. ■

LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/et/atlas/bulgaria/
<http://2020.eufunds.bg/en>

01

IGA IDEE VAJAB VÄIKEST TOETUST

2012. aastal asutatud **Eleven** ja **LAUNCHub** on kaks Bulgaaria investeerimisfondi, mis toetavad idufirmasid ja uusi ideid. Nende põhiülesanne on leida, toetada ja koolitada uuenduslike ideedega noori ettevõtjaid, peamiselt IT-valdkonnas, investeerides projekti kuni 300 000 eurot.

Need kaks fondi on saanud ELilt enam kui 21 miljonit eurot toetusi algatuse JEREMIE raames, mille löid üheskoos komisjon ja Euroopa Investeerimisfond selleks, et soodustada finantsvahendite kasutamist VKEde rahastamiseks Euroopa Struktuuri- ja Investeerimisfondi kaudu.

Paljud projektid on saavutanud märkimisväärse rahalise ja rahvusvahelise edu. Heaks näiteks on Bulgaaria projekt **Rocket Heater Gamera**, tahkekütusel põhinev küttesüsteem, mis on üheksa korda tõhusam kui turul konkureerivad muud seadmed ning millega kaasnevad oluliselt väiksemad kulud ja vähem jäätmeid.

02

Bulgaaria-Soome projekt Appzio on mobiilirakendus, mille kaudu saavad kasutajad hõlpsasti luua oma rakenduse, lähtudes enda isiklikest vajadustest.

CoKitchen, söögitegemiseks loodud ühine tööruum, on projekt, mis annab toidumaailma ettevõtjatele võimaluse säästa raha rendilt ja köögivarustuselt, vältides seeläbi restorani avamisega kaasnevaid tavapäraseid takistusi.

Rahvusvaheliselt, eriti USA turul edukas **iGreet** toodab kõrgtehnoloogilisi paberkaarte, mis seadmega skannides ekraanil ellu ärkavad.

Need on vaid neli enam kui 110 projektist, mis on nendest kahest fondist abi saanud. **LAUNCHub** ja **Eleven** on panustanud kogu piirkonna ettevõtluse ökosüsteemi arengusse, kuna nad investeerivad ka välismaistesse idufirmadesse, mis rajavad oma ettevõtteid Bulgaariasse. Lähtudes sellest, mis on uue projekti õitsenguks põhiline, keskenduvad need fondid suurepärasele ideele ja väikestele pühendunud meeskondadele, mis neid ellu viivad.

03

Tänu ELi toele on Bulgaariat tunnustatud kui kutsuvat sihtkohta idufirmadele kogu maailmas, sealhulgas juhtivates majandus- ja finantsväljaannetes, nagu *Financial Times* ja *Forbes Magazine*.

<http://www.11.me/about/>

<http://www.launchub.vc/>

01 Appzio tegevjuht Branimir Parashkevov oma rakenduse funktsioone näitamas.

02 Zhivkov Stefanov oma kodus Rocket Heater Gamerasse kütust lisamas.

03 Kokk Dobrin Atanasov ja Stanka Dimcheva CoKitchenis süüa valmistamas.

GABROVO: KUIDAS TEKIVAD ROHELISED LINNAD

Bulgaaria südames asuv Gabrovo, mis on ajalooliselt tuntud oma elanike üleannetu huumorimeele, kauni looduse ning tekstiili-, vaiba- ja rõivatööstuse poolest, on leidnud viimastel aastatel uue hingamise ning pälvinud riiklikud auhinnad „Kõige rohelisem linn” ja „Parim linn, kus elada”.

Tegelikult on Gabrovo ja selle elanikud lõiganud kasu ühest suurimast keskkonnaprojektist, millesarnast Bulgaaria pole varem näinud. Ühtekuuluvusfondi 85%-se kaasrahastuse toel on Gabrovo ja selle lähiümbrus täielikult uuendanud joogivee varustuse süsteemi ning reovee kogumis- ja puhastamisteenuseid.

Sellest projektist on otsest kasu saanud kõik 63 000 piirkonna elanikku, kuna see on parandanud nende elukvaliteeti, tagades parema juurdepääsu joogiveele ja reovee puhastusteenustele. See omakorda on aidanud vähendada mitmesuguseid tervisega seonduvaid riske elanikkonnale, parandades samas keskkonna kvaliteeti. Oluliselt on vähenenud toitainete reostust tekitav heide, mis omakorda on parandanud vee kvaliteeti nii Yántra kui ka Doonau jões.

Peale selle on projekt loonud üle 400 uue töökoha ja meelitanud ligi olulisi investoreid, teenides väikelinnale ja selle elanikele lisatulu. Gabrovo on ilmekaks näiteks, kuidas ühtekuuluvuspoliitika toel saab rohelisi linnu luua kõikjal ELis ja kuidas majandus võib keskkonnasõbralikest projektidest kasu lõigata.

“ Inimressursside arengu rakenduskava raames kvalifikatsioonide teenuse ja tööhõive edendamise protsessis osaledes olen saanud uusi teadmisi ja oskusi, mis aitasid mul omandada paremat kutsevalifikatsiooni. Olen oma uute oskustega rahul, sest need andsid mulle tööturul konkureerimiseks paremad võimalused. Kuna olen olnud pikalt töötu, tunnen rõõmu sellest, et saan nüüd oma praeguse tööandja juures korrapäraselt palka.

Mul on hea meel, et minu tööandja otsustas niisuguses ettevõtmises osaleda. Ma arvan, et Bulgaaria vajab selliseid Euroopa programme, mis aitavad väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel areneda.”

Asan Smailov Isov
PVC-akende paigaldaja ettevõttes STOS BG Ltd., Krichim

SOFIA: KUI KOHTUVAD TRANSPORT, KESKKOND JA MAJANDUS

01

01 Vitosha metroojaam.
02 Lennujaama metroojaam.

Üks hiljutisi olulisemaid Bulgaaria taristuprojekte, Sofia metroo, on ületanud paljusid majanduslikke, halduslikke ja arheoloogilisi takistusi, et jõuda muljet avaldavate tulemusteni ja tuua kasu Sofia linnapiirkonna 1,7 miljonile elanikule. Esimesed kaks liini ehitati valmis transpordi rakenduskava 2007–2013 raames; linna kolmas metrooliin aga, mille kaasrahastus tuli ERFilt, on praegu ehitamisel ja selle valmimist oodatakse enne 2020. aastat.

Kõik Sofia elanikud on uue metroosüsteemi ja ilusa kujundusega jaamade eest tänulikud ning nende üle uhked. Igas tunnis sõidutab metroo 50 000 reisijat, iga päev kasutab seda üle poole miljoni inimese. See on toonud Bulgaaria pealinnale üüratut kasu: märkimisväärselt on vähenenud CO₂ heitkogused, sõiduajad, liiklusummikute ja õnnetuste arv, kütusekulud ja transpordi hoolduskulud ning kohaliku majanduse tarbeks on säästetud üle 20 miljoni euro.

02

Pealegi said kaks esimest liini valmis enne projekti tähtaega ja erakordselt väikese kuluga. Sofia metroo on keskkonnasõbraliku, modernse ja majanduslikult kasuliku transpordiprojekti üks parimaid näited, mida on toetatud ELi ühtekuuluvuspoliitikaga.

<http://europa.eu/!gU84kk>

“Ma esindan innovatiivset Bulgaaria ettevõtet, mis asub Vratsa linnas ning spetsialiseerub elektroonikaseadmete ja LED-valgustite tootmisele. Pärast rohkem kui kuut aastat rasket tööd ja ELi rahastatud projektide rakendamist suudame oma äri märkimisväärselt arendada. Esimesel programmiperioodil 2007–2013 täiustasime energiatõhusust ja tootmisjuhtimise korraldust. Juurutasime ka spetsiifilist oskusteavet, mis on meil aidanud saavutada peaaegu 10%-se kasvu ja loonud juurde 15 uut töökohta.

2016. aastal käivitasime innovatsiooni ja konkurentsivõime rakenduskava (ERF) raames uue projekti, et parandada tootmisprotsesse, ostes kõrgtehnoloogilisi seadmeid. Nii loodame suurendada ettevõtte konkurentsivõimet ja tagada selle jätkusuutlikkuse sise- ja rahvusvahelisel turul.”

Diana Varganova,
Peainsener, Intelligent Security Systems Ltd.

“ Tänu maaelu arengu programmi (2007–2013) rahastusele rajasime koos perega Dobrudzhas lavendlikasvatuseäri. Seitse aastat tagasi otsustasime koos abikaasa Stanimiriga alustada tegevust põllumajanduses. Osalesime vajalikel konsultatsioonidel ja uurisime eri võimalusi eeterlike õlide kultuuride kasvatamiseks. Rajasime oma talu väiksesse Pobeda külla Dobrudzhasse. Tänu projektile kasvasime paari aasta pärast lavendlit juba 112 hektaril. Võtsime osa paljudest riigi põllumajanduse nõustamisteenuse korraldatud seminaridest ja osalesime mitu aastat Bulgaaria lavendlifestivalil.

Meie elu muutus. Toetuste abil on meie talu majanduslik väärtus kasvanud ja sellest sai turule suunatud ettevõtmine. Praegu

hõlmavad meie lõhnataimede istandused põllumajandusmaid lähedal asuvates küldes Dobrichi ja Varna piirkonnas. Oleme hakanud katsetama teiste eeterliku õli kultuuridega – salvei ja sidrunmelissiga – ning istutanud 20 hektarile raudrohtu. Viimasel kahel aastal oleme korjanud hektarilt 700–800 kilogrammi lavendliõisi – ühe kilogrammi eeterliku õli valmistamiseks on vaja 50–60 kilogrammi õisi.

Tänu rakendatud projektile saime 2016. aastal orgaanilise talu sertifikaadi ja 2018. aastal saab meie talu ametliku puhta mahetoodangu märgi. ”

Julia Penkova
Talunik

VELIKO TARNOVO: TSAARIDE LINNA UUS VÄLJAVAADE

Kogu keskaja Bulgaaria teise tsaaririigi ajaloolise pealinna ja tsaaride linnana tuntud provintsilinn Veliko Tarnovo oma rikkaliku kunsti-, maali-, kirjandus- ja arhitektuuripärandiga on viimastel aastatel läbi teinud tõelise revolutsiooni. Koos Burgase linnaga valiti see 2013. aastal parimaks Bulgaaria linnaks, kus elada.

Kuna Veliko Tarnovo linna külastab igal aastal ligikaudu kaks miljonit inimest, on turism linna majanduse oluline osa. Alates 2007. aastast on ELi rakenduskavade all käiku lastud 26 projekti, mis on märgatavalt parandanud keskkonda ja tervishoiutaristut ning elavdanud linna turismi. Roheliste puhkealade renoveerimine, kõnni- ja jalgrattateede ning spordiplatside ja mänguväljakute ehitamine on loonud kõikidele linnaasukatele lipipäasetavama ja parema linnakeskkonna.

Turismile keskenduses on mõni projekt võimaldanud nii linnaelanikel kui ka turistidel nautida paljusid värskelt renoveeritud kultuuri- ja ajaloopärandi paiku, näiteks panoraamilist astangut kuulsa valgus- ja helietenduse jaoks Tsarevetsi kindluses.

Muud projektid, näiteks onkoloogia komplekskeskuse tervishoiutaristu taastamise ja rekonstrueerimise projekt, on otseselt mõjutanud linna tervishoiuteenuseid. Tänu sellele on tõusnud varakult avastatud vähktõve diagnooside arv ning kõrgtehnoloogiline ja erialane ravi on Veliko Tarnovos ja selle lähiumbruses elavale rohkem kui 250 000 inimesele paremini kättesaadav. Pole ime, et sellest rikkaliku ajaloo, kauni arhitektuuri, uuendatud taristu ja tänapäevaste tervishoiuasutustega väikelinnast on saanud elamiseks niivõrd suurepärase koht.

^ Burgase Flora messikeskus.

BURGAS ON UHKE OMA KULTUURIPÄRANDI ÜLE

Burgas, Bulgaaria suuruselt teine linn Musta mere rannikul ja neljas kogu riigis, on alates 2007. aastast ühtekuuluvuspoliitika raames kaasrahastatud 37 projekti, kokku peaaegu 186 miljoni euro abil läbi teinud kiire arengu ja muutuse.

Regionaalarengu rakenduskava (OPRD) raames on Burgas rakendanud viie eri projektiga algatuse JESSICA. See hõlmab ka Burgase mereaias asuvat püsinäitusekeskust Flora, mis on oma mitmeotstarbelise saali, kohviku ja laste meelelahutusala andnud oma panuse vaba aja paremaks veetmiseks ja linna kultuurilise keskkonna arendamiseks.

Suuremad linnad vajavad õitsenguks tänapäevast ja tõhusat ühistransporti. Burgase integreeritud ühistranspordi projekt (OPRD 2007–2013) on avaldanud tohutut mõju linna kasvavale elanikkonnale. Uued keskkonnasõbraliku bussid, busside kiire transiitsüsteem, optimeeritud teedevõrk, uus e-piletite süsteem ja Bulgaaria esimese rattalaenutussüsteemi loomine on vaid väike osa projektidest, mille abil on Burgasest saanud 2012. ja 2013. aastal parim Bulgaaria linn, kus elada.

Ühtekuuluvuspoliitika on toetanud ka linna olulisi kultuuripärandiprojekte. Burgase lähedal asuva Saint Anastasia saare kõige olulisemad kultuurimomendid on läbinud täieliku renoveerimise ja restaureerimise. Saare kirikus olevad 14. sajandi freskod taastati, ning samuti renoveeriti majutuskohti, luues üle 140 uue töökoha.

Pideva positiivse rändemäära ja kõrge elukvaliteedi toel tundub Burgase majanduslik, turismialane ja kultuuriline tulevik lootustandev.

<http://www.burgas.bg/en/resors/euro>

MIS ON UMIS 2020?

ELi vahendite haldamise koordineeritud süsteem (Unified Management Information System) Bulgaarias kasutab avalikke andmeid, et muuta ELi investeeringud läbipaistvamaks ja parandada nende korraldust.

UMIS 2020 jälgib ja avalikustab andmeid paljude investeerimisprogrammide, näiteks keskkonna, hea valitsemistava, inimressursside arengu, innovatsiooni ja konkurentsivõime, piirkondade arendamise, aruka majanduskasvu teenistuses oleva teaduse ja hariduse ning transporditaristu programmide kohta. Selle peamine eesmärk on elektrooniliselt koguda ja töödelda kõiki andmeid, mis on seotud rakenduskavade täideviimisega, ja vahetada neid ELi asutustega, tagades samas programmide, protseduuride, projektide ja lepingute jälgitavuse ning edusammude jälgimise. See on täielikult veebipõhine ja annab kasutajasõbralikku teavet avalikkusele, projektide edendajatele ja toetusesaajatele, aga ka korraldus-, auditeerimis- ja sertifitseerimisasutustele.

Piirkondliku konkurentsivõime väljaselgitamine

Millised on Euroopa Liidu kõige konkurentsivõimelisemad piirkonnad? Täpsemad andmed leiab äsja avaldatud kolmandast piirkondliku konkurentsivõime indeksist.

2 7. veebruaril 2017 avaldatud piirkondliku konkurentsivõime indeksi (RCI) uus väljaanne näitab pealinna- ja teiste linnapiirkondade jätkuvat tugevust.

ELi loodeosas avaldavad need konkurentsivõimelised piirkonnad märkimisväärset ruumilist mõju, parandades naabruses paiknevate piirkondade konkurentsivõimet. ELi ida- ja lõunapoolsetes liikmesriikides aga ei paista pealinna- ja linnapiirkonna lähedus konkurentsivõimet tõstvat. See ainulaadne indeks annab teavet, mida riiklikud konkurentsivõime näitajad ei suuda tabada.

RCI 2010. ja 2013. aasta väljaandeid võrreldes näeme, et Malta ja paljud Prantsusmaa, Saksamaa, Rootsi, Portugali ja Ühendku-

2016. AASTA 20 PARIMAT

RIIK	PIIRKOND	TULEMUS SKAALAL 0–100	KOHT*
Ühendkuningriik	London ja selle pendelrände alaga kaetud piirkonnad	100,00	1
Ühendkuningriik	Berkshire, Buckinghamshire ja Oxfordshire	97,67	2
Holland	Utrecht	97,63	2
Rootsi	Stockholm	97,21	4
Ühendkuningriik	Surrey, Ida- ja Lääne-Sussex	93,95	5
Taani	Pealinnapiirkond	92,94	6
Luksemburg	Luxembourg	91,06	7
Prantsusmaa	Île-de-France	90,27	8
Saksamaa	Ülem-Baieri	89,68	9
Ühendkuningriik	Hampshire ja Isle of Wight	88,61	10
Soome	Helsingi – Uusimaa	88,26	11
Holland	Amsterdam ja selle pendelrände alaga kaetud piirkonnad	87,34	12
Saksamaa	Darmstadt	86,66	13
Saksamaa	Hamburg	85,28	14
Saksamaa	Karlsruhe	85,23	15
Holland	Põhja-Brabant	85,13	16
Ühendkuningriik	Cheshire	85,08	17
Holland	Lõuna-Holland	84,81	18
Belgia	Brüssel ja selle pendelrände alaga kaetud piirkonnad	84,12	19
Saksamaa	Stuttgart	83,75	20

* Samaväärne koht antakse kahele piirkonnale, kui nende tulemus (skaalal 0–100) ei erine rohkem kui 0,1 punkti võrra.

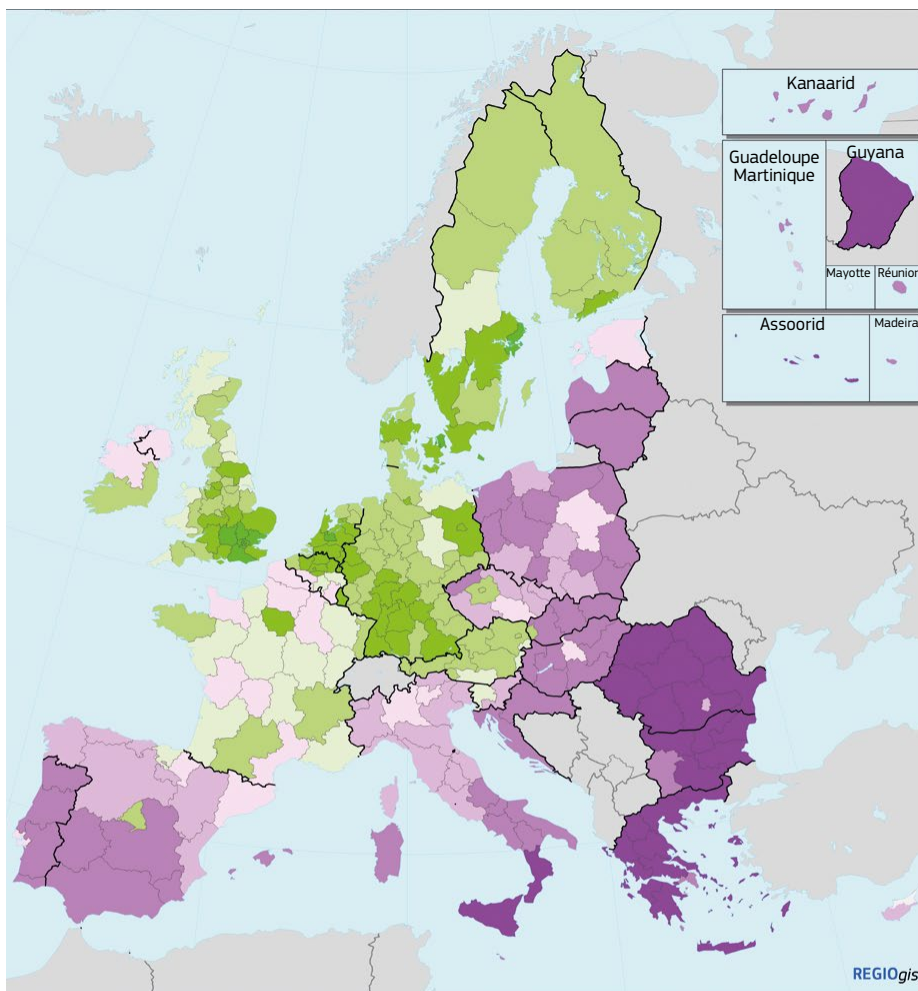
ningriigi piirkonnad on oma tulemust parananud; ent Küprosel ning Kreeka, Iirimaa ja hiljuti ka Hollandi piirkondades on tulemsused langenud. ELi idapiirkondade konkurentsivõime on kolmes väljaandes püsinud stabiilsena.

Esimesest väljaandest alates kasutab üha suurem hulk ELi piirkondi RCI oma tugevate ja nõrkade külgede tuvastamiseks ning arengustrateegiade kujundamiseks. Selle hõlbustamiseks on RCI viimase väljaandega kaasas interaktiivsed tulemuskaardid, uus veebitööriist, mis muudab piirkondade võrdlemise lihtsaks. See võrdleb valitud piirkonda kõikide teiste piirkondadega ja piirkondadega, kus on sarnane SKP inimese kohta.

Tulemuskaardid ning interaktiivsed kaardid ja radardiagrammid, meetodikadokumendid ja andmetabelid on saadaval RCI veebilehel: <http://europa.eu/!qN87MJ>.

RCI rajaneb Maailma Majandusfoorumi loodud üleilmsel konkurentsivõime indeksil ja kohandab seda ELis piirkondlikul tasandil. See kasutab 11 konkurentsivõime mõõdet, mida kirjeldatakse rohkem kui 70 näitajaga, mis hõlmavad mitmesuguseid murekohti, muuhulgas innovatsioon, valitsemine, transport ja digitaalne taristu, tervishoid ja inimkapital.

RCI võtab arvesse piirkonna majanduslikku arengut, andes rohkem kaalu üldistele konkurentsivõime teguritele vähem arenenud piirkondades ja uuenduslikele teguritele arenenumates piirkondades.

Piirkondliku konkurentsivõime indeks – RCI 2016

Indeksi väärtused ulatuvad madalast (negatiivne) kõrgeni (positiivne)

- < -1
- 0 - 0.2
- 1 - -0.5
- 0.2 - 0.5
- 0.5 - -0.2
- 0.5 - 1
- 0.2 - 0
- > 1

EL 28 = 0
 Allikas: REGIONAALPOLIITIKA
 PEADIREKTORAAT

0 500 km
 © EuroGeographics: administratiivpiiride liit

LISATEAVE
<http://europa.eu/!qN87MJ>

10. AASTAPÄEV

ELi vahendid Rumeeniale annavad tulemusi

Tänavu tähistab Rumeenia kümmet aastat Euroopa Liidus. Käesolevas ülevaates vaatame lähemalt, kuidas on ELi vahendid mõjutanud riiki ja selle elanikke.

See on erakordselt mitmekülgse maastiku, rikka kultuuri ja traditsioonide ning kangelasliku ajaloo riik. See on koduks ainsale Ida-Euroopa romaani keelele ja seitsmele UNESCO maailmapärandi objektile, sealhulgas bioloogiliselt mitmekesisele Doonau deltale.

Kuid ilmselt on vähem teada tõsiasi, et Rumeenia on oma ligikaudu 19,9 miljoni elanikuga rahvaarvult ELi seitsmes liikmesriik ja selle alla kuulub strateegiline piirkond kontinendi ida- ja lääne-, põhja- ja lõunaosa vahel. Nii et polnud mingi üllatus, et kümme aastat tagasi uusaastaööl, kui kell lõi kahteist, oli rõõm ja vaimustus tajutav kõikjal riigis, suurematest linnadest kõige kaugemate küladeni välja.

Rumeenia liitumist ELiga tähistasid kohalikud tööpoolest kui üht kõige olulisemat nüüdisaegset saavutust – see oli äratennitud tunnustus kõikide üüratute pingutuste ja ohverduste eest, kuid samas selge märk sellest, et riik ja selle saatus kuuluvad Euroopasse.

Lootused ja ootused olid suured, samuti eesseisvad takistused – ELiga liitumine ei olnud kindlasti ühe teekonna lõpp ega lihtsa elu algus, vaid pigem muutuste ning sotsiaalse, majan-

dusliku ja poliitilise arengu pika protsessi jätkumine. Nüüd, kümme aastat hiljem, näevad rumeenlased, kuidas on see ajalooline otsus mõjutanud nende igapäevaelu.

Üks kõige nähtavamaid positiivseid mõjusid avaldub heades majandustulemustes, mida Rumeenia on viimastel aastatel saavutanud töötuse määra kasvus ja stabiilses tööstustegevuses. Töötus, vaesus ja sotsiaalne tõrjutus on vähenenud. Olulised muudatused on sisse viidud tööturul, avalikus halduses, hariduses ja sotsiaalpoliitikas ning taristusse on tehtud kaalukaid investeeringuid.

Kuid selle kõige rakendamiseks on vaja strateegilist suunamist ja elutähtsaid vahendeid. Just siin mängivad otsustavat rolli ELi toetatavad investeeringud. Liitumisest alates, aastatel 2007 kuni 2013, sai riik peaaegu 20 miljardit toetust ühtekuuluvuspoliitikast ja selle vahenditest: Euroopa Regionaalarengu Fondist, Euroopa Sotsiaalfondist ja ühtekuuluvusfondist. Tänu nendele vahenditele on saavutatud olulisi tulemusi ja Rumeenial on nüüd jagada palju positiivseid lugusid.

Majandusliku potentsiaali vabastamine

Eeskätt ülemaailmse majandusliku segaduse ajal olid ühtekuuluvuspoliitika investeeringud eluliselt olulised majanduse kasvupotentsiaali vabastamiseks ning uute töökohtade ja võimaluste loomiseks, eriti väikestele ettevõtetele. Hiljutise mõjuhinna järgi loodi tänu ELi rahalisele abile ajavahemikus

2007 kuni 2014 üle 35 000 uue töökoha ja toetati rohkem kui 1200 väikest ja keskmise suurusega ettevõtet (VKE'd). Hinnangute järgi oli tänu nendele investeeringutele riigi SKP 2015. aastal 4% suurem.

ELi toetus tõstis ka kõrgtehnoloogiaga seotud teadusuuringute võimekust. Suurepärane näide selles valdkonnas on tuumafüüsika uuenduslik taristu Extreme Light Infrastructure – peamine rahvusvaheline teadustaristu, mis kaasab teadlasi kolmest Euroopa riigist (Rumeeniast, Ungarist ja Tšehhist). Osa sellest teed rajavast Euroopa teaduskonsortiumist rajati Mägureles Ilfovi maakonnas.

Majanduses rakendatud uuenduslikkuse inspireerivaks näiteks on Ratis Serv, Kirde-Rumeenia väikeettevõtte, mis ELi vahendite toel sai soetada parimad mehaanilise töötlemise täppismasinad. Tänu sellele investeeringule on ettevõttest saanud paljude tööstuse suurettevõtete varustaja kogu maailmas (vt kasti).

Investeering, mis annab õigusi ja kaitseb

Teine sektor, kus ELi investeeringutega on saavutatud nähtavaid tulemusi, on transport. Ühelt poolt kavatakse riigi transporditaristu laiaulatusliku tänapäevastamisega parandada ühenduvust ülejäänud liiduga. Näiteks saavad autojuhid nüüd tänu uuendatud kiirteele A1 nautida muretut teekonda Ungarisse ja kaugemale. Teisalt on väiksemad investeeringud kohalikesse ja riigiteedesse, näiteks Apuseni mägede eraldatumatesse piirkondadesse, hõlbustanud kohalikku ja piirkondlikku liikuvust, tuues kasu nii kohalikele inimestele kui ka turistidele.

ELi vahendeid on suunatud ka vaesus- ja sotsiaalse eraldatuse riskis elavatele inimestele, investeerides umbes 500 kooli ja rohkem kui 200 sotsiaalkeskuse renoveerimisse, tänapäevastamisse ja vajalike vahenditega varustamisse.

ELi algatatud investeeringute lisandväärtus on eriti hästi näha keskkonnasektoris: üle kolme miljardi euro suurune investeerimine on oluliselt parandanud vee- ja reoveeteenuseid suurema osa jaoks rahvastikust.

Uute investeeringute hindamine ja ettevalmistamine

Pole mingit kahtlust, et ELi vahendid on Rumeenia jaoks oluline rahaallikas, moodustades riigi avaliku sektori investeeringutest rohkem kui 25%. Kuid rakendamise esimene periood tõstatab ka olulised probleemid ja paljastas mõned kitsaskohad seoses haldussuutlikkuse, protseduuride tõhususe ja üldise korraldusega.

Viimastel aastatel on Rumeenia ametivõimud pingutanud, et parandada rakendamise kvaliteeti ja tõhusust. Euroopa Komisjon on selles protsessis Rumeeniale alati abiks olnud, näiteks parema rakendamise rakkerühma kaudu, mille on loonud regionaalpoliitika volinik Corina Crețu. See pakkus tuge ja aitas Rumeenial projektide ettevalmistamist ja rakendamist kiirendada, tugevdades samas haldussuutlikkust ja ületades kitsaskohti.

Nüüd, mil Rumeeniat ootab uus suurepärane võimalus, tuleb neid väärtuslikke õppetunde maksimaalselt ära kasutada. Aastatel 2014 kuni 2020 saab riik Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest üle 30 miljardi euro. See märkimisväärne summa investeeritakse strateegilise arengu valdkondadesse, näiteks linnaarenduse strateegiasse ja linnaliikuvuse plaanidesse, energiatõhususse ja jäätmekäitlusesse. Esimest korda on Rumeenia linnadel võimalus investeerida liikuvuse parandamisse ja muuta see jätkusuutlikumaks, seades autoliikluse asemel kõige tähtsamaks tõhusad ühistranspordisüsteemid või vähendades energia- ja elumajades ja üldkasutatavates hoonetes.

Tähtsal kohal on ka üleminek institutsioonilistelt kogukonnapõhistele lapsehoiu- ja puuetega inimestele pakutavatele teenustele ning tervishoiusüsteemi ümberkujundamine, muutes selle kättesaadavamaks ja tõhusamaks. Jätkuvad investeeringud ulatuslikku transporditaristusse, näiteks Sibiu-Pitesti kiirteesse, ning kriitilisse energiasse ja keskkonnataristusse tagab selle, et kaovad püsivad takistused edaspidiseks arenguks ja ühtekuuluvuse saavutamiseks.

Võimalused on mahukad ning strateegiliseks plaanimiseks ja hindamiseks juba rakendatud meetmete abiga, kõikide sidusrühmade ja kodanikuühiskonna aktiivsel osalusel ning kõrvaldades takistusi avaliku ja erasektori investeeringute tegemisel võime oodata märkimisväärset arengut.

Nagu ütles hiljuti volinik Crețu: „Mul on põhjust Rumeenia saavutuste üle uhkust tunda, aga tahaksin ka väga näha, kuidas suudab see riik ELi investeeringute võimalusi kasutades veel edukamaks saada. Rumeenia edu on ühtekuuluvuspoliitika edu tervikuna ja loob sellele tugeva aluse tulevikuks.” ■

LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/et/atlas/romania/

< Bogdan-Ştefan Avădanei ja Pavel Petrariu ettevõttest Ratis Serv.

TEHNOLOGIA VÕITJATELE

Kasvav majandus on majandus, kus ettevõtjate ideede arengut toetatakse. Kirde-Rumeenia väikeettevõtte Ratis Serv sai ELi toetust, mis aitab soetada parimad seadmed: uued mehaanilise töötlemise täppismasinad.

Kolme aastakümne pikkuse kogemusega VKE sai lühikese aja jooksul jätkata klientidele kvaliteetsete toodete pakkumist ja ühtlasi luua uusi ärisuhteid.

ELi vahendid tähendasid ka uusi töökohti, paremat kvaliteeti ning rohkem tooteid ja teenuseid. Praegu on Ratis Servil pikk

kliendinimekiri, teiste hulgas niisugused kõrgtehnoloogiaettevõtted nagu Boeing, Airbus ja Renault. Ja kui see üks ei tõesta, et investeringutest on kasu olnud, siis kuulake seda: 2013. aastal tarnis see Rumeenia ettevõtte varuosad Renault F1 autodele, millest üks võitis maailmameistrivõistlused. Rumeeniast pärit kvaliteetsed tooted, mis saavutati Euroopa rahastuse toel, aitasid võita kõige ihaldatumat võidusõidutiitlit maailmas!

ORADEA: SÄRAV EESKUJU

Kui olete kunagi mõelnud, kuidas kujundavad ELi vahendid linna, siis vaadake lähemalt linna nimega Oradea. See Transilvaania linn on vahendite kasutamises meister – aastatel 2007–2013 allkirjastati 247 miljoni euro väärtuses rahastamislepinguid.

Investeeringute sihtmärgiks olid turism, tervishoid ja sotsiaaltoetused, transporditaristu, haridus ja teadustegevus, keskkond ning ettevõtluse arendamine. Projektide tulemused ütlevad palju selle kohta, kui oluline on täiel määral kasutada saadaolevaid vahendeid. Nende toel on linnast saanud külalislahke pelgupaik nii ettevõtetele kui ka inimestele: 2015. aastal veetsid külastajad 2010. aastaga võrreldes Oradeas kolm korda rohkem öid, ettevõtted investeerisid sellesse linna aga 285 miljonit eurot.

Praegu on see linn ligi täielik keskus välisettevõtetele, kuid investeeringute otsust kasu tunnevad elanikud: viie aastaga on töötuse määr langenud peaaegu neli korda. Oradea on teistele Rumeenia linnadele eeskujuks. See, mida oleks riigi oma rahadega suudetud saavutada 50 aastaga, on ELi toel korda saadetud kõigest kümne aastaga, mis on viinud linna kiire ja jätkusuutliku arenguni.

^ Renoveeritud ja tänapäevastatud Piața Unirii Oradeas.

^ Cluj-Napoca tänapäevastatud jaamu ühendavad uued trammid.

CLUJ-NAPOCA: PAREM ÜHISTRANSPOORT TOIMEKALE LINNALE

Transilvaania südames asuv Cluj-Napoca on ELi vahendeid hästi kasutanud. Muusikafestivalide poolest tuntud linn on seda ärateenitud kuulsust ja arvukaid uusi külalisi tervitanud oodatud uuendustega ühistranspordis. Peaaegu 11 miljonit ERFi rahadest läksid linna ühe enim kasutatava transporditee tänapäevastamiseks. Renoveeritud jaamu ühendavad uued trammid, sõiduaeg on poole lühem ja he-
lireostus on oluliselt väiksem.

Investeering kommunismiajast pärit taristu väljavahetamiseks on end ära tasunud. Ametivõimud hindavad, et uued trammid, teed ja jaamad tõstavad reisijate arvu 10% võrra. See on hea uudis keskkonnale, kuna rohkem paremaid elektritramme ei tähenda mitte ainult kiiremat ja ohutumat reisi, vaid ka värskeimat õhku toimekas linnas. Ja see kõik on hea uudis ärikeskkonnale, kuna see investeering muudab linna ligitömbavamaks ja aitab Cluj-Napocal end kehtestada Loode-Rumeenia kasvulavana.

RINGLUSSEVÕETUD ELEKTROONILISTE JÄÄTMETE UUDNE KASUTUSVIIS

Avalikkus seostab kõrgtehnoloogia innovatsiooni enamasti suurte ülemaailmsete ettevõtetega. Ent laşis rajatud väikeettevõtte SC All Green SRL näitab, et uuendusi esineb ka väiksemas mastaabis, säilitades samas seotuse konkreetse piirkonna endogeense potentsiaaliga.

Algusest peale on projekti eesmärk olnud tõsta piirkonna potentsiaali – elektrooniliste jäätmete uudsest ringlussevõtust saadud toormaterjalid, aga ka kvalifitseeritud kohalike ülikoolide doktorantuuri lõpetajad – elektromagnetilise kaitse süsteemide arendamiseks, tuginedes elektroonilistest jäätmetest saadud nanostruktureeritud pulbritele. Teistest projektidest eristab seda koostöö teaduse, tehnoloogilise uuenduslikkuse ja äriarenduse vahel (eriti koostöö kohalike linnaarenguasutustega), aga ka ringlussevõetud materjalide uuenduslik kasutamine elektromagnetilise kaitse süsteemide tootmises.

CALAFATI-VIDINI SILD: TUGEVAM SIDE RUMEENIA JA BULGAARIA VAHEL

Doonau veed lahutavad Rumeeniat ja Bulgaariat peaaegu 500 kilomeetri ulatuses, ometi ületas veel neli aastat tagasi jõge kahe riigi vahel vaid üks sild. 2013. aastal avati Calafati (Rumeenia) ja Vidini (Bulgaaria) vahel veel teinegi sild, mis asendab varem kaht linna ühendanud parvlaevu. Ühtekuuluvusfondist 70 miljoni eurose toetusega rahastatud sild tähistab juba 1925. aastasse ulatuvat kahe riigi vahelise projekti teostumist.

Sild tagab ajakohase auto- ja raudteeühenduse kahe liikmesriigi vahel ning on alternatiiviks Giurgiut (Rumeenia) ja Ruset (Bulgaaria) ühendavale sillale. Kahekilomeetrine sild on osa IV üleeuroopalisest transpordikoridorist, mille kaudu saavad reisijad sõita Kreekasse Euroopa Liidust lahkumata. Projekt on innustanud koostööd kahe riigi vahel, sillutades teed tulevastele taristu-projektidele Doonau kohal.

“Euroopa toetustega said meie piirkonna ettevõtted oma tootmist tänapäevastada ja laiendada uutele turgudele. Ettevõtete Ratis Serv ja All Green projektid on inspiratsiooniks neile, kes soovivad oma äriideed realiseerida meie piirkonnas, ja Kirde-Rumeenia regionaalarengu amet on valmis niisuguste edulugude arvu Euroopa vahendite toel mitmekordistama. Uuendusmeelsed ja edasipüüdlilikud ettevõtted võivad loota meie meeskonna toele; me pakume abi ja hõlbustame äriarendust kohalikul ja riiklikul tasandil ning aitame laiendada rahvusvahelisele turule.”

Gabriela Macoveiu

Kirde-Rumeenia regionaalarengu ameti kommunikatsiooni-, koostöö- ja äriarendusjuht

ANDMEPUNKT: 2 – AVATUD ANDMEPLATVORM

KAS TEIL ON TEEMA, MILLE ÜLE VÕIKS TULEVIKUS PANORAMA ANDMEPUNKTIS ARUTLEDA?

KAS SOOVITE, ET PANEKSIME ESIFI AVATUD ANDMEPLATVORMILE KONKREETSE ANDMEKOGUMI?

KUI JAH, SIIS PALUN SAATKE E-KIRI: REGIO-EVAL@EC.EUROPA.EU

ELi idufirmad on majandusliku elavnemise võti

Mõnda aega on ELi majandus konkurentsivõimes, uuendusmeelsuses, loomingu- ja töökohtade loomises teistest maha jäänud. Selle ületamiseks investeerib EL idufirmadesse, pakkudes mitmekülgset tuge, alates ärinõustamisest ja -teenustest, lõpetades kapitalitoetuste ja laenudega.

Uuringud näitavad, et noored ettevõtted mõjutavad majandust positiivselt, elavdades kasvu ja suurendades tööhõivet. Kuigi idufirmad loovad ELis igal aastal ligikaudu **neli** miljonit töökohta, peaks see arv olema veelgi suurem: ainult 37% Euroopa inimestest eelistab füüsilisest isikust ettevõtjana töötamist tööandja juures töötamisele. USAs ja Hiinas on see arv üle 50%¹. Euroopa ettevõtted paistavad ka **kasvavat aeglasemalt** kui nende meretagused ametivennad. Üldise konkurentsivõime tõstmiseks peab EL suurendama idufirmade määrat ja parandama nende ökosüsteemi.

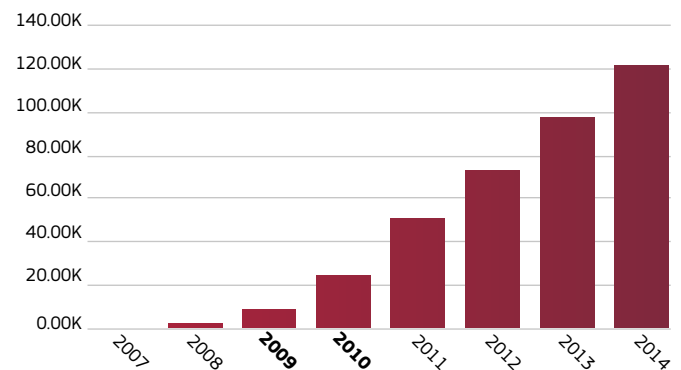
ELi toetus idufirmadele jaguneb üldjoontes kaheks.

- **Idufirmade keskkonna parandamine:** hulk ELi tasandi algatusi tegelevad **haldusmenetluste** lihtsustamise, ettevõtjatele, investoritele ja akadeemikutele² **võrgustike** loomise ning ürituste korraldamisega heade tavade tuvastamiseks ja levitamiseks.
- **Rahastamine:** EL pakub idufirmadele rahalist toetust. Üks peamisi allikaid on Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF). Idufirmad³ pääsevad rahastuseni **riiklike, piirkondlike ja piirkondadevaheliste programmide kaudu, eeskätt VKEde konkurentsivõime parandamiseks suunatud eelarvete raames:** <https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes/>.

Paljud ELi liikmesriigid suunavad hulganisti investeeringuid ERFi kaudu väikestesse ja keskmise suurusega ettevõtetesse (VKEdesse). 2007.–2013. aasta programmidega eraldati ERFi toetustest umbes 51,9 miljardit enamjaolt VKEdesse – sealhulgas 121 000 idufirmasse (vt graafikut).

Need ettevõtted on kasu saanud mitmesugustest algatustest, alustades toest kõrgtehnoloogia idufirmadele (või kõrvalettevõtetele) ja lõpetades üldisemate füüsilisest isikust ettevõtja

ERFI TOETATUD IDUFIRMAD
PROGRAMMIPERIOODIL 2007–2013
(KUMULATIIVNE 2014. AASTA LÕPUNI)

¹ Komisjoni arvutused Eurostati 2009. aasta andmete põhjal ettevõtluse 2020. aasta tegevuskavas.

² Vt: Startup Europe (projektid on muuhulgas Digistart, ePlus Ecosystem, Startup Scaleup, Twist Digital ja Welcome) või Startup Europe Partnership.

³ Idufirma tähendab uut ettevõtet, mida ei eksisteerinud kuni kolm aastat enne programmi algust: „Töödokument nr 2 ja programmiperioodi 2014–2020 direktiivdokument järelevalve ja hindamise, kontseptsioonide ja soovitude kohta”.

VALIK ERFI PROGRAMME AASTATEL 2014–2020, MIS TOETASID PALJU IDUFIRMASID

LIIK-MESRIIK	PROGRAMM	TOETUST SAANUD ETTEVÖTETE KOGUARV	TOETUST SAANUD IDUFIRMADE KOGUARV	IDUFIRMADE% ETTEVÖTETE KOGUARVUST
UK	Inglismaa – ERF	152 887	47 722	31,2%
FR	Nord-Pas-de-Calais – ERF/ESF/YEI	54 035	30 915	57,2%
SK	Teadusuuringud ja innovatsioon – ERF	12 790	5 090	39,8%
IT	Toscana – ERF	8 013	2 667	33,3%
FR	Limousin – ERF/ESF	5 673	2 550	44,9%
FR	Burgundia – ERF/ESF	5 472	3 381	61,8%
FR	Ülem-Normandia – ERF/ESF/YEI	4 969	4 320	86,9%
PL	Ida-Poola areng – ERF	3 288	1 820	55,4%
ES	Valencia – ERF	3 095	1 083	35,0%
SE	Ülem-Norrland – ERF	3 045	1 000	32,8%
DE	Berliin – ERF	2 528	1 661	65,7%
IT	Kultuur – ERF	1 735	1 085	62,5%
DE	Brandenburg – ERF	1 497	470	31,4%
PT	Assoorid – ERF/ESF	1 118	325	29,1%
ES	Melilla – ERF	929	440	47,4%
FR	Piirkondadevaheline Alsace – ERF	625	245	39,2%
Interreg	Interreg V-A – Kreeka-Bulgaaria	605	275	45,5%
Interreg	Interreg V-A – Soome-Eesti-Läti-Rootsi (Central Baltic)	450	150	33,3%
CZ	Integreeritud regionaalkava – ERF	383	320	83,6%
EL	Kõik ERFi programmid	1 098 048	153 950	14,0%

Allikas: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

ESiFi allikas: avatud andmeplatvorm

kavadega. Toetuse eesmärk on niisama mitmekülgne, ulatudes ärinõustamisest ja -teenustest eri eesmärkidel eraldatud kapitalitoetuste või laenueni. Kuna idufirmad on segatud paljude teiste ettevõtetelega, kes niisugustest kavadest kasu saavad, ei ole võimalik määrata idufirmadele ettenähtud täpset eelarvet ELi tasandil. Esitatud idufirmade arv erineb riigiti oluliselt. See on tingitud niisugustest teguritest nagu majanduse suurus, ettevõtte suurus võrreldes äri sektoriga, idufirmadele antud prioriteedid ja kogemus idufirmade toetusalgatuste juhtimisel.

2014.–2020. aasta programmides näitavad ühiste näitajate sihtmärgid, et toetus on plaanitud 154 000 idufirmale. 227st ERFi programmist, mille eesmärk on toetada VKEsid, on 133 suunatud idufirmadele.

Keskmiselt peaks idufirmad moodustama peaaegu **14%** kõikidest ERFi toetusi saavatest ettevõtetest⁴.

Miks esineb idufirmade toetamises erinevusi? Ainuüksi arvude põhjal ei ole päris selge, miks mõni piirkond paistab idufirmadesse investeerivat väga palju, samas kui paljud teised piirkonnad seda ei tee. Ülalolevas tabelis on toodud programmid, mille absoluutne ja suhteline tähelepanu on pööratud idufirmadele; väga põnev oleks kuulda lugusid mõnest niisugusest programmist! ■

LISATEAVE

<http://europa.eu/!mU98tb4>

⁴ See artikkel on valminud regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi praktikandi Karolina Wicheri abiga.

Aruanne näitab Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamise arengut

20. detsembril 2016 andis komisjon välja 2016. aasta koondaruande ELi institutsioonidele ja avalikkusele suunatud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESI fondid) rakendamise kohta aastatel 2014–2020. See on esimene aastaaruannete seeriast, mis kajastab kõiki viit ESI fondi ja nende plaane investeerida kokku 638 miljardit eurot. Põhisõnumitest parema ülevaate saamiseks rääkis *Panorama* Eric Von Breskaga, kes määrati 2016. aastal regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi juhiks.

Kuidas võtaksite kokku 2016. aasta koondaruande põhisõnumid?

2014 ja 2015 olid komisjonile ja liikmesriikide avaliku sektori asutustele pingelised aastad. Alustades aastate 2014–2020 programmide vastuvõtmisest, esitatakse 2016. aasta aruandes arvukaid elemente, mis on vajalikud rakendamisfaasi alustamiseks, sulgedes samas eelmise perioodi, 2007–2013, programme. Samuti antakse ülevaade esimestest edusammudest.

31. detsembriks 2015 oli määratud üle ELi tuhandetele eri valdkonna projektidele 58,8 miljardit eurot (9,2% plaanitud koguinvesteeringust). Näiteks mainitakse aruandes rohkem kui 270 000 ettevõtet, mis on juba ELi toe sihtmärgiks, 2,7 miljonit osalejat, kellele aidati leida tööd või koolitusprogrammi, ja 1,9 miljonit hektarit põllumajandusmaad, mida toetati mahepõllundusega tegelemiseks.

Kas olite aastate 2014–2020 programmide käivitamisega rahul?

Täiuslikus maailmas valmistatakse ette, valitakse, rakendatakse ja esitatakse igas programmis kvaliteetsed projektid. Tagantjärele pidime vahemikus 2014–2015 tasakaalustama kaht põhieesmärki. Innustades investeeringute kiiret algust, parandasid liikmesriigid ja piirkonnad samas uute kavade fookust, kvaliteeti ja efektiivsust ning jälgisid ja juhtisid protseduure.

2016. aasta aruanne näitas, et meie pingutused läksid asja ette. Hoolimata sellest,

et paljude programmidokumentide esitamise algust hilja, olid kõik programmid 2015. aasta lõpuks vastu võetud ja alustatud oli paljude rakendamist. 2016. aasta lõpuks toimus rakendamine mõõdukas tempos. Peame meele pidama, et need üheksa-aastased investeerimisprogrammid on nagu maraton, mitte sprint!

Kõige mõjuvamalt viitas progressile asjaolu, et 2016. aasta esimese üheksa kuu jooksul oli rakendamine märkimisväärselt edasi liikunud. Valitud projektide rahaline väärtus kahekordistus 58 miljardilt eurolt 128,8 miljardile eurole (20,2% plaanitud investeeringutest) 2016. aasta septembriks. 2016. aasta näitaja oli 2015. aasta näitajast kolm korda suurem – rohkem kui 176 miljardit eurot ehk 28% kogu plaanitud investeeringust.

Kas on juba selgeid näiteid selle kohta, et ESI fondid on konkreetselt panustanud komisjoni poliitilistesse prioriteetidesse, eeskätt töökohtadesse, majanduskasvu ja investeerimisse?

ESI fondid on peamine vahend ELi eelarve investeerimispoliitika elluviimiseks. Nende kaudu tehakse hulgaliselt investeeringuid, mis on seotud ELi tähtsaimate eesmärkidega. Liikmesriikides annavad need oma panuse, toetades töökohtade loomist, majanduskasvu ja investeeringuid, sageli laiahaardeliselt. Paljudest ESIFI investeerimiseesmärkidest kolm on otseselt seotud majanduse vajadustega: toetused ettevõtetele, taristu arendamine ning investeeringud Euroopa tööjõu oskustesse ja kohanemisvõimesse.

ESI FONDID: VALITUD PROJEKTIDELE ERALDATUD SUMMA 2015. JA 2016. AASTA LÕPUS

	PLAANITUD INVESTEERING (KOGUKULU)	OTSUSTATUD VALITUD PROJEKTIDE KOHTA 2015. AASTA LÕPUKS		OTSUSTATUD VALITUD PROJEKTIDE KOHTA 2016. AASTA LÕPUKS	
	MILJARDIT EUROT	MILJARDIT EUROT	% PLAANITUST	MILJARDIT EUROT	% PLAANITUST
Ühtekuuluvusfond	75,6	4,7	6 %	19,1	25 %
EAFRD*	149,6	19,9	13 %	43,3	29 %
EMKF**	8,0	0,2	2 %	0,2	2 %
ERF***	276,8	13,9	5 %	72,5	26 %
ESF****	120,5	17,4	14 %	36,7	30 %
YEI*****	7,7	2,8	36 %	4,8	62 %
ESIF kokku	638,2	58,9	9 %	176,6	28 %

* Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD)

** Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF)

*** Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)

**** Euroopa Sotsiaalfond (ESF)

***** Noorte tööhõive algatus (YEI)

Näiteks VKEde konkurentsivõime on ERFi, EAFRD ja EMKFi programmide üks põhilisi prioriteete ning see on otseselt seotud komisjoni eesmärgiga stimuleerida erasektori investeeringuid ja töökohtade loomist. 2016. aasta lõpuks oli projektidele määratud hinnanguliselt 29 miljardit eurot ehk 30% ESIFi VKEdele plaanitud toetustest.

VKEde algatus Hispaanias kasutab ERFilt saadud 800 miljonit eurot, et anda laene kokku 1,4 miljardi euro eest 14 000 VKE-le üle kogu Hispaania. Teine hea näide on Prantsusmaa maaelu arengu projekt, mis siiani on toetanud 9150 noort talunikku ettevõtte alustamisel kokku EAFRD eraldatud 195 miljoni euro ulatuses. Muudel töökohtade, majanduskasvu ja investeeringutega seotud poliitikavaldkondadel, näiteks tööhõivel ja strateegilistel võrgustikel, läheb samuti hästi

ja aruandes tõstetakse esile mõned esialgsed tulemused.

Mida teeb Euroopa Komisjon uute programmide rakendamise kiirendamiseks ELis?

Rakendamise kiirendamise tagamiseks teevad kõik neli komisjoni ESI fondi peadirektoraati tihedat koostööd liikmesriikide ja piirkondadega, et toetada nende tööd investeeringute tegemisel ja lubatud kasu realiseerimisel.

Minu kolleegid on teinud mitu uurimust selle kohta, miks on vähem arenenud piirkondadel fondidest kasu saamisega probleeme. Nende aitamiseks on komisjon käivitanud algatuse, mis annab mahajäävatele piirkondadele soovitusi ja abi oma potentsiaali realiseerimiseks ja ELi programmide paremaks rakendamiseks. Poola

ja Rumeenia on esimesed riigid, kus seda projekti katsetatakse. Tulemustele tuginedes plaanime mudelit arendada ja rakendada seda koostöös liikmesriikidega, kes takistustega silmitsi seisavad.

Töötame ka Omnibusi määrusega, mille eesmärk on lihtsustada hulga ELi poliitikavaldkondade eeskirjade rakendamist. ERFi ja ka teiste fondide jaoks kergendab see määrus halduskoormust ning kõrvaldab kitsaskohad, muutes rakendamise piirkondade ja liikmesriikide jaoks lihtsamaks. ■

LISATEAVE

2016. aasta koondaruanne:

<http://europa.eu/!WF89HP>

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide avalikud andmed:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

PILDILE TABATUD

Aastate 2014–2020 ühtekuuluvuspoliitika rahastus BELGIAS on kokku ligikaudu 2,28 miljardit eurot ja seda hallatakse kolme rakenduskavaga. *Panorama* on valinud pildid igast piirkonnast, et illustreerida projektide mitmekülsust ja kõikjal riigis saavutatavaid tulemusi.

09

10

11

12

Brüsseli pealinnapiirkond

- 01 ART2WORK pakub koostööruume, kus noored täiskasvanud saavad end väljendada ja liikuda töökogemuse omandamise poole.
- 02 Belle-vue Hotel toob ühe katuse alla linnauuenduse, energiatõhusa hoone, sotsiaalprofessionaalse integratsiooni ja turismi.
- 03 Foodmeti all töötav uus turg annab Anderlehti 19. sajandi tapamajadele uue hingamise.
- 04 Greenbizzi jätkusuutlik äriinkubaator pakub idufirmadele sobivat keskkonda uuenduslike ideede arendamiseks.

Flandria

- 05 3Dsquare on uuendusmeelne oskuskeskus mängude loomise ja interaktiivse 3D-kujundamise oskuste omandamiseks **Kortrijkis**.
- 06 Biobase, tehas biotooraine kasutamiseks **Gentis**, toetab säästvate biotoorainel põhinevate toodete arendamist.
- 07 Flaami ja Zeelandi randade ning rannajoone kvaliteedi parandamine.
- 08 Park Spoor Noord on rajatud vanasse raudteejaama **Antwerpenis**.

Valloonia

- 09 Hiljuti renoveeritud Bastogne'i sõjamuuseum on elavdanud piirkonna kultuurielu ja turismi.
- 10 Negundo innovatsioonikeskus **Tournais** pakub uuendusmeelsetele noortele VKEdele korraliku varustusega töökeskkonda.
- 11 Opéra Royal de Wallonie renoveerimine **Liège'is**.
- 12 Töö Quais de Sambre'il on andnud **Charleroile** uue kutsuva välimuse.

LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/et/information/publications/factsheets/2014/cohesion-policy-and-belgium

Lääne-Kreeka ülesehitamine iidsele vundamendile

Lääne-Kreeka on ELi üks kõige vähem arenenud piirkondi ning majanduskriis muutis vaesuse ja tööpuuduse hullemaks. Kuid samas on see tänu oma geograafilisele asukohale, meeldivale kliimale ja ajaloolisele jõukusele üüratu potentsiaaliga piirkond.

Euroopa ühtekuuluvuspoliitika vahenditega toetatakse nüüd kohalikke otsustajaid strateegia loomisel nutikaks, jätkusuutlikuks ja kaasavaks arenguks. Lääne-Kreeka piirkonnavalitsus keskendub inimkapitali tugevdamisele läbi hariduse, koolituse ja ettevõtluse julgustamise ning loodusvarade kaitsmisele ja jätkusuutliku turismi laiendamisele.

Lääne-Kreeka on üks riigi 13 piirkonnast ja see ulatub Kesk-Kreeka edelakaldast Peloponnesose loodeosani. See on koduks umbes 680 000 inimesele, mis moodustab 7% Kreeka rahvastikust. Maheda kliima ja viljaka pinnasega Lääne-Kreeka majandus sõltub traditsiooniliselt põllumajandusest – eeskätt viinapuude, oliivide ja tsitrusviljade kasvatuses. Piirkonna keskus Pátra, mis rajati 11. sajandil eKr, on ka Kreeka suurusel kolmas linn: suur sadam ja ärikeskus, mis toimib väravana Lääne-Euroopasse.

Piirkonna väljakutsed

Ent majanduskriis ja sellele järgnenud range kokkuhoiupoliitika tõid kaasa kitsikuse ja majanduslanguse, kahjustades avaliku sektori investeringuid ja äritegevust, mis ajas paljud noored inimesed tööotsinguile välismaale ning muutis hullemaks olukorra vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega.

Lääne-Kreeka aastate 2014–2020 ambitsioonika rakenduskava eesmärk on saavutada „piirkonna isemajandav väljapoole suunatud jätkusuutlik taastamine... keskendudes piirkonna ülemaailmsele identiteedile ning väärtustades inimest ja keskkonda”. EL on endiselt piirkonna majanduse sissetuleku põhiallikas ja 80% rakenduskava 490-miljonisest kogueelarvest saadakse ELi Regionaalarengu Fondist (ERF) ja Sotsiaalfondist (ESF).

Rakenduskaval on neli põhiharu:

- ▶ konkurentsivõime suurendamine – üleminek kvaliteetsele ettevõtlusele;
- ▶ keskkonnakaitse – üleminek keskkonnasõbralikule majandusele;
- ▶ transporditaristu arendamine ja tänapäevastamine;
- ▶ inimressursside arendamine – sotsiaalse kaasatuse edendamine.

„Suuname ühtekuuluvuspoliitika pakutavad väärtuslikud ressursid arengusse ja töökohtade loomisse, inimeste igapäevaelu parandamisse, loodusliku keskkonna kaitsmisse ja säilitamisse, kliimamuutuse ja energiast sõltuvusega seotud probleemide ületamiseks, taristu parandamiseks ja kaitse loomisse meie kodanike kaitsmiseks kriisi tagajärgede eest ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks,“ selgitab Apostolos Katsifaras (vt intervjuud). Kuna programmi rakendamise eest vastutab kohalik haldusmeeskond, saab seda paremini kohandada piirkonnale iseloomulike nõrkade ja tugevate külgede järgi.

Esimene haru hõlmab investeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni rohkem kui 700 väikeses ja keskmise suurusega ettevõttes (VKEs) ning koostööd umbes 32 teadusasutusega. Sellega loodetakse luua 730 täiskohaga töökohta.

Looduslikud ja kultuurilised väärtused

Keskkonna kaitsmine tähendab paremat reoveepuhastus- ja veevarustussüsteemi 36 000 inimesele. Eesmärk on võtta täiendavalt ringlusesse 350 000 tonni jäätmeid aastas ja säästa energiat aastas 99 naftaekvivalendi kilotonni (ktoe).

Piirkond tegeleb ka ELi Natura 2000 kaitsealade võrgustiku kaudu pinnase bioloogilise mitmekesisuse taastamise ja ökosüsteemi alalhoidmise teenustega. Lääne-Kreeka pärand, millele tugineda, on rikkalik: selle suletud laguunid ja märgalad teevad piirkonnast ülejäänud riigi ja kaugemategi kohtade peamise kalaeksportija. Legendi järgi tõi jumal Dionysos siia piirkonda esimese viinapuuriisoomi, mis aitas inimestel hakata tegelema veiniäriaga.

Lääne-Euroopal on tõepoolest palju pakkuda turistidele, kes janunevad antiigi järele, sealhulgas iidne Olümpia – olümpiamängude sünnikoht ja väga oluline arheoloogiline paik. Selle potentsiaali rakendamiseks uuendatakse rakenduskavaga maantee-, raudtee- ja meretranspordi taristut, pöörates erilist tähelepanu teede ohutusele.

Peaaegu neljandik ELi vahenditest läheb inimressursside arendamiseks, vaesuse ja diskrimineerimisega võitlemise ning sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusasutuste tänapäevastamiseks. See hõlmab kutseõpet ja elukestvat õpet ning tööhõive võimaluste laiendamist, eeskätt haavatavatele rühmadele. Juba on lisatud 11 koolistruktuuri (vt projekti kasti). Rakenduskava

eesmärk on toetada 138 sotsiaalettevõtet ja parandada tervishoiuteenuseid veel 27 000 kohaliku inimese jaoks.

Lääne-Kreeka on ELi abi tulemusi juba näinud. Euroopa Regionaalarengu Fondid on aidanud uuesti üles ehitada Agios Andrease üldhaigla Pátras, mis sai 2008. aastal maavärinas kannatada (vt projekti kasti). Lõpetamisel on suur teedetaristu projekt, mis ühendab Pátrat ja Kórinthost ning on piirkonna majanduslikuks arenguks hädavajalik. ERF kaasrahastas ka Rio-Antirrio silla ehitust, mis ühendab Peloponnesose poolsaart Kreeka mandriosaga – see on maailma pikim ripsild ja seda peetakse insenerikunsti tõeliseks triumfiks. ■

^ Pátra linnamaastik.

LISATEAVE

Lääne-Kreeka piirkond:

<http://www.westerngreece.gr/en/index.php>

Lääne-Kreeka rakenduskava:

<http://europa.eu/!PJ74uC>

Aadria ja Joonia mere territoriaalne koostöö:

<http://europa.eu/!Mn97gw>

Lääne-Kreeka ootab helgemat tulevikku

Lääne-Kreeka kuberner Apostolos Katsifaras selgitab, kui oluline on praegusel raskel ajal Kreeka majanduse ja ühiskonna jaoks ühtekuuluvuspoliitika roll majanduskasvu ja tööhõive edendamisel ning kodanike elu parandamisel.

Kuidas saab ühtekuuluvuspoliitika aidata Lääne-Kreeka majandust arendada ning mis on teie arvates esmatähtsad valdkonnad?

Ühtekuuluvuspoliitika ning Euroopa Struktuuri- ja Investeeringufondid (ESIF) on ELi investeeringute edendamisel otsustavad tegurid ja peamised vahendid Euroopa integratsiooni saavutamisel liidus, kus on aina vähem ebavõrdsust.

Lääne-Kreeka on ELi üks vähem arenenud piirkondi, mis on kriisi mõju tugevalt tunda saanud ja saab ka edaspidi seoses majanduse kärpeprogrammidele, siin puuduvad avaliku sektori investeeringud, valitseb nõrk finantssüsteem ning ettevõtjaid ja riigi majandust vaevab endiselt majanduslangus. Lisanduvad niisugused probleemid nagu pidevalt kasvav tööpuudus, välismaale minevate noorte inimeste arvu jätkuv suurenemine, sissetulekute pidev vähendamine, karmi vaesuse ohtlik levik ja sotsiaalse staatuse kokkuvarisemine.

Nii et meie jaoks on ühtekuuluvuspoliitika peamine meie kasutuses olev vahend ühiskonnas ja majanduses hädavajalike ja väga oluliste projektide elluviimiseks. See on meie piirkonna produktiivse ja sotsiaalse mudeli ümberkujundamise käimalükkav jõud, kus konkurentsivõime ja kasv teineteist täiendavad ning käivad käsikäes sotsiaalse õigluse ja sidususega. Suuname ühtekuuluvuspoliitika pakutavad väärtuslikud ressursid arengusse ja töökohtade loomisse, inimeste igapäevaelu parandamisse, loodusliku keskkonna kaitsmisse ja säilitamisse, kliimamuutuse ja energiast sõltuvusega seotud probleemide ületamisse, taristu parandamisse ja kaitse loomisse meie koda-

nike kaitsmiseks kriisi tagajärgede eest ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamisse.

Oluline muutus Kreeka ühtekuuluvuspoliitika rakendamises on see, et iga piirkond haldab oma programmi. Kuidas teie piirkond sellega hakkama saab?

Piirkondade programmi juhtkond tagab selle, et mitme sektori ja ühisrahastusega tegevuste strateegiline plaanimine ja rakendamine toimuks piirkondlikul tasandil ning sellel oleks mitmekordne mõju, võttes arvesse iga piirkonna eeliseid ja nõrkusi.

Teades, et vastutame programmiperioodi 2014–2020 rakenduskava eest, viisime kiiresti läbi strateegilise ja äriplaneerimise, kasutades avalikel läbirääkimistel põhinevaid protseduure, ja tagasime, et kava kohandataks meie piirkonna tegeliku sotsiaalse ja majandusliku olukorra järgi.

Selles mõttes oleme praeguseks rakendusperioodiks hästi valmistunud. Kuid tuleb arvesse võtta, et oleme astunud vaid esimese sammu. Detsentralisatsiooni tuleb laiendada. Kreeka 13 piirkonda on lähemal kohalikele ametitele (kellega meil on suurepärane koostööalane ja usalduslik suhe), nii et vajadustega tegeletakse kiiremini ja saavutatakse paremaid tulemusi. Seetõttu on kõigest kava esimese aasta jooksul meie rakendusemäär olnud suurem kui vastav näitaja riiklikul tasandil.

Kreeka ametivõimud on täitnud teadusuuringute ja innovatsiooni nutika spetsialiseerumise strateegiat. Millised on Lääne-Kreeka põhieesmärgid?

Teadusuuringute ja innovatsioon ning meie piirkonna produktiivsusmudeli ümberkujundamine suurema lisandväärtusega sektoritele ja toodetele on meie jaoks majanduse taastamise ja püsivate töökohtade loomise seisukohalt hädavajalikud. Meil on teaduse ja innovatsiooni loomiseks väga võimas keskkond, mis hõlmab Pátra Ülikooli, Lääne-Kreeka Tehnoloogilise Hariduse Instituuti, teadusasutusi, Pátra Teadusparki, Corallia Innohubi ja erialaseid ettevõtteid.

Meie jaoks on nutika spetsialiseerumise strateegia vahend selle keskkonna ühendamiseks meie piirkonna tootmissüsteemiga. Alustasime nullist ja süsteemse üleneva protsessiga, milleks kulus kaks ja pool aastat vastastikuseid läbirääkimisi kõikide piirkonna institutsioonidega, oleme jõudnud kolme sektorini:

- põhisektor, milles keskendutakse põllumajanduslikele toodetele ja teenustele ning toiduainetele;
- kultuur ja turism, milles keskendutakse piirkonna suurele potentsiaalile ja arenguperspektiividele; ning
- mikroelektronika ja materjalid.

Mis tulemusi loodate 2014.–2020. aasta perioodi lõpuks? Mida õppisite eelmisest programmiperioodist?

Kogemused näitavad, et piirkonnad suudavad ühtekuuluvuspoliitikat rakendada tõhusamalt, kiiremini ja kohalikele kogukondadele lähemal tegutsedes. Praegusel programmiperioodil jätkame oma plaaniga. See on ühiskonna sünteesi tulem, mis toimib, pidades silmas tegelikke väljakutseid, millega meie piirkond silmitsi seisab.

Meie eesmärk on saavutada uus produktiivne mudel, mis on koondatud ühiskonna ja inimeste vajaduste ümber, kasutades ära meie piirkonna eeliseid, rõhutades põhisektorit, turismi, avatust, ettevõtlust, uuendusmeelsust ja jätkusuutlikkust ning keskendudes kõige nõrgemate toetamisele, vaesusega võitlemisele ja sotsiaalsete ebavõrdsuste kõrvaldamisele.

Meie programmijuhtimiskogemused võimaldavad meil seda paremini kavandada, kiiremini rakendada ja tõhusamalt hallata. Kuid tuleb märkida, et endiselt muudab protsessi keeruliseks ülemäärane bürokraatia, mida tuleb lihtsustada. Eesmärk on projekti ja ettevõtmiste tulemused viia kodanikeni läbinähtavalt.

Oluline on ka see, et alustatud on läbirääkimisi parema ühtekuuluvuspoliitika tagamiseks pärast 2020. aastat.

Kasvu poole pürgides solidaarsuse ja lojaalsuse põhimõttest kõrvale kaldumata võime nüüd plaanida oma tulevikku.

Lääne-Kreeka on üks Aadria ja Joonia mere makropiirkondliku strateegia piirkondi. Missugused on teie ootused sellega seoses?

Selles ühendatud ja globaliseerunud maailmas, kus me praegu elame, ei ole linnade ja piirkondade vastastikune seos enam vaid riiklik, see ulatub rahvusülesele tasandile ning selle eesmärk

on ära kasutada ühiseid võimalusi ja lahendada ühiseid probleeme. Aadria ja Joonia mere piirkond puutub kokku mitmesuguste takistustega, näiteks tõsine sotsiaalne ja majanduslik ebavõrdsus, võrgustike puudumine, jätkusuutmatu kalapüük, keskkonnaalased ohud, kliimamuutuse mõju, rändekriis ja nii edasi.

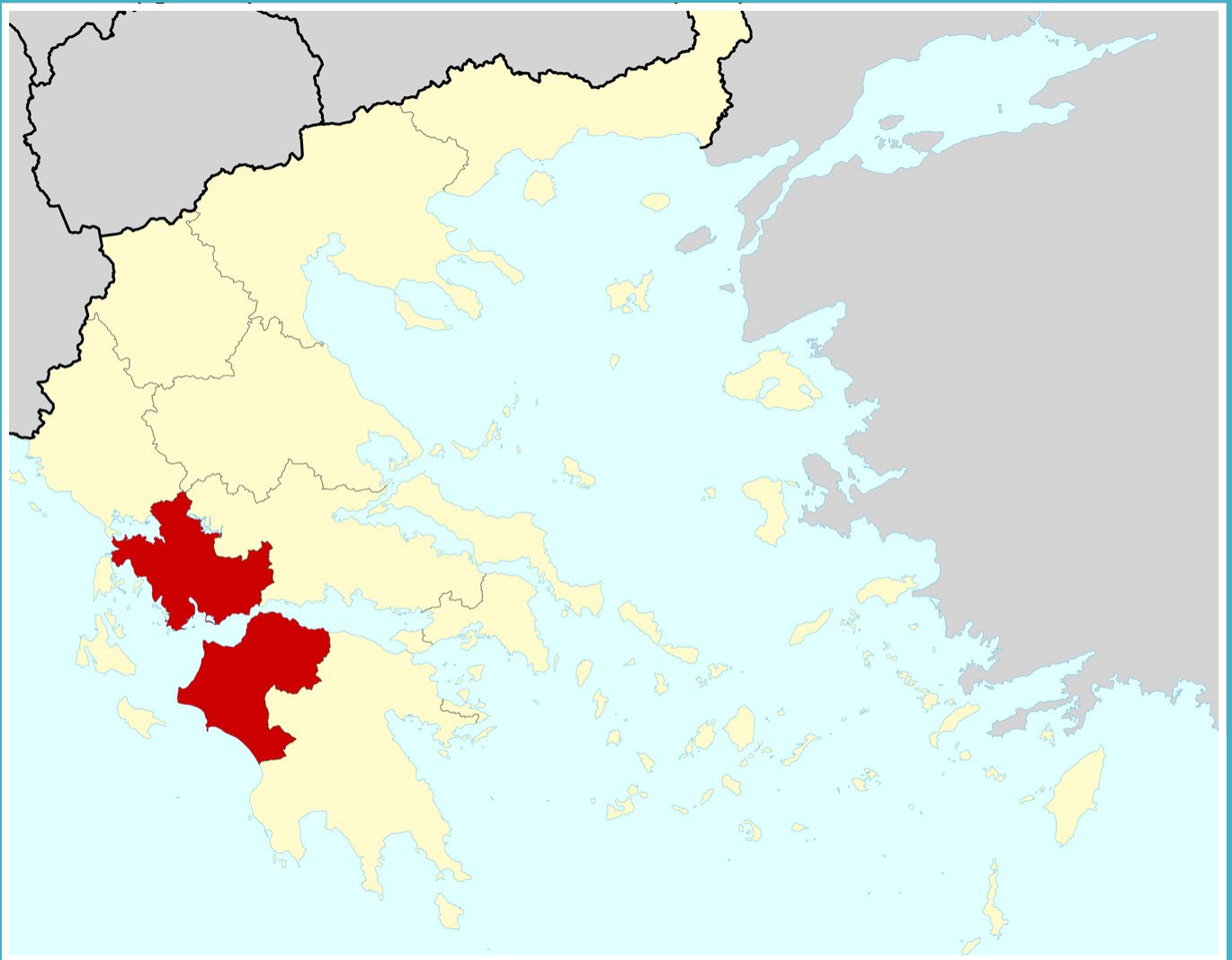
Samas on sellel potentsiaali, mis on jäänud puutumata ja mis pakub lootustäratavaid võimalusi, näiteks meremajandus, potentsiaal parandada ühendust mere ja maa vahel ning arendada mitmeliigilist transporti, piirkonna silmapaistev looduslik ilu ja rikkalik kultuur, ajalooline ja arheoloogiline pärand ning palju muud.

Meie jaoks pakub EUSAIR makropiirkonda kuuluvate riikide piirkondadele erakordset võimalust keerata uus lehekülj raha- ja poliitikamaastikul ning koostööd tehes saavutada õitseng ja jätkusuutlik areng. Alates 2011. aastast on meil sellesse usku olnud, oleme panustanud selle poole püüdlernisse ja selle saavutamisse, eriti Euroopa organisatsioonide (Euroopa Regioonide Komitee) ja võrgustike (CPMR) kaudu, milles osaleme, ning Euroopa Regioonide Komitee Aadria ja Joonia mere piirkonnaülese rühma eesistumise käigus oleme osalenud EUSAIRi nõukogu töös. ■

LISATEAVE

Lääne-Kreeka piirkond:

<http://www.westerngreece.gr/en/index.php>

Rahvastik: 11 336 km² ala kattev 2011. aasta rahvaloenduse järgi 679 796 elanikuga piirkond moodustab riigi kogupopulatsioonist 6,3%.

Teadustöö: piirkonnas on kaks ülikooli, üks tehnoloogiainstituut ning viis teadus-, arendus- ja uuendusasutust.

Tööturg: tööhõive piirkonna kolmes prefektuuris on jaotatud kolme peamise tööturusektori vahel: Aitoloakarnanía – kalapüük, akvakultuur ja põllukultuurid; Achaia – alkoholsete jookide tootmine, põllukultuurid ja transport; ning Ileía – aiandustooted ja turism.

Trumbid: oluline põhisektor, tugev tõmbekeskus teadustöök põllumajandustehnoloogias, keemias ja materjaliteaduses, nanotehnoloogias, keskkonnatehnoloogias ja kütustes, spetsialiseerudes põllumajandusele, akvakultuurile, alkoholsetele jookidele, turismile ja transpordile; investeeringud mikroelektronikasse ning majutusasutustesse ja ettevõtete arendamisse.

ARUKAS SPETSIALISEERUMINE (RIS3)

Aruka spetsialiseerumise eesmärk on tuvastada Lääne-Kreeka piirkonnale ainuomased tunnused ja väärtused, tõstes esile selle suhtelist konkurentsieelist ning koondades kohalikud sidusrühmad ja vahendid tulevikuvisioni ümber: „aristeia” (täiuslikkus).

Lääne-Kreeka RIS3 kolm vertikaalset põhisektorit, mis iseloomustavad selle arenguprofiili, on järgmised:

- > põhisektor põllumajanduses ja toiduainetööstuses;
- > kultuur ja turism;
- > mikroelektronika ja materjalid.

LÄÄNE-KREEKA PIIRKONDLIKUS KONTEKSTIS

Lääne-Kreeka asub Aadria ja Joonia mere piirkonna südames. Selle piirkonna ELi programm ühendab Horvaatiat, Kreekat, Sloveeniat ja paljusid Itaalia piirkondi eesmärgiga edendada majandust, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ja koostööd ning kaht merd ümbritsevate rikkalike looduslike, kultuuriliste ja inimressursside rakendamist.

Programm toetab Aadria ja Joonia mere piirkonna ELi strateegiat (EUSAIR), mis algatati 2014. aastal ja mis ühendab neid nelja ELi liikmesriiki naabritega – Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Montenegro ja Serbiaga, kes kõik püüdleavad liiduga ühinemise poole.

<http://europa.eu/!yb66Bk>

REGION OF WESTERN GREECE
full of contrast!

^ Kuulus **Pátra karneval** kestab kaks kuud ja hõlmab tantsupidusid, paraade, aardejahti, laste karnevali ja kümneid muid üritusi. Selle haripunkt on karnevalirühmade laupäevaõhtune paraad, pühapäevane kaunistatud platvormide ja gruppide paraad ning karnevalikuninga rituaalne põletamine Pátra sadamas.

√ Korraldusametuse meeskond, mis vastutab aastate 2014–2020 Lääne-Kreeka rakenduskava rakendamise eest.

RAAMATUKOGU EDENDAB PIIRKONNA KULTUURILISI JA KESKKONNAALASEID KÜLGI

Pineióse omavalitsuses asub Gastoúni raamatukogu, mis asub Gastoúni linnas, on avatud kõikidele omavalitsuse elanikele ja panustab laiema piirkonna kultuurilisse arengusse. Hoonel on kaks korrust ja kelder. Alumisel korrusel asuvad raamatukogu, lugemissaal ja kontorid, teisel aga mitmetarbeline ruum ja kontorid.

Hoone on arhitektuuriliselt väga huvitav ja see moodustab kena terviku ümbritsevate elumajadega. Tänu Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) vahenditele on raamatukogu nüüd keskkonnasõbralik ja panustab läbi korraliku energi-ajuhtimise piirkonna energiasäästu.

PANAGIA ELEOUSA ÕPIKODA ON KODU KODUS

Dionysia Samanta-Psaraki, Panagia Eleousa õpikoja juhataja ütleb, et „*intellektipuudega laste vanemate suurim mure on see, mis saab nende lastest pärast vanemate surma*”.

Igapäevaelu toetamise keskus, ERFi rahastatud algatus, võimaldab intellekti- ja seotud puudega inimestel – eriti neil, kellel vanemlik hoolitsus puudub – nautida elu peretaolises keskkonnas, mille eesmärk on sotsiaalne kaasamine ja ühiskonda vastuvõtmine.

See lähenemine, mis aitab vältida nende inimeste alatahtsustamist või kinnisesse asutusse määramist, põhineb iga inimese fundamentaalsel õigusel väärikale toetatud elule, mis pakub neile võimalusi arendada oma oskusi ja võimeid, et nad saaksid elada nii palju kui võimalik iseisemamat ja aktiivsemat elu sotsiaalses ja füüsilises keskkonnas.”

PLEVRONAS ON OMA SILM KUNINGAS

Plevrona arheoloogiline ala on üks paremini säilinud näiteid Aitoolia klassikalise perioodi ja hellenismi iidsetest linnadest. Suur osa selle kindlustest ja iidsete linnade elurajoonide varemetesest on säilinud suurepärasel seisus. Müüride osaline restaureerimine selles hiljuti avastatud paigas on andnud ka parema ülevaate iidse linna veevarustustaristust.

Monumendi kaitsmist kaasrahastas ERF, panustades sellega riigi kultuuripärandi säilitamisse.

PYRGOSE 1. PÕHIKOOL

Haridus on hästi struktureeritud ühiskonna alustala. Seetõttu on Lääne-Kreeka piirkonna jaoks esmatähtis funktsionaalsete hoonete ehitamine, et pakkuda õpilastele õiget õpikeskkonda ja aidata neil haridussüsteemiga kohaneda.

ERFi/ESFi aastate 2007–2013 rakenduskavade raames ehitati valmis 20 kooli ja järgmisse perioodi, 2014–2020, on juba lisatud 11 koolistruktuuri.

KATAKOLO SADAM SEILAB UUENDUSTE TUULTES

Katakolo sadam, mis asub neemel vaatega Joonia merele, on väga oluline värav seal silduvatele kruisilaevadele, mis toovad turiste vaatama arheoloogilist paika iidises Olümpias.

ERFi rahastatud uuendused muudavad dokkimistingimused paremaks, teevad reisijate elu turvalisemaks ja mugavamaks ning võimaldavad sadamal võtta vastu suuremaid aluseid. Peale selle parandatakse ümbritseva piirkonna ja avaliku ruumi rekonstrueerimisega teede ja jalakäijate ohutust.

PHOSIL TUTVUSTAB PÄIKESEENERGIAL TOIMIVAT ENERGIAT JA RAHA SÄÄSTVAT LAHENDUST

Kolme riigi, Prantsusmaa, Hispaania ja Kreeka organisatsioonid teevad koostööd, et uurida uut ja paindlikku meetodit päikeseenergiamoodulite tootmiseks. Lääne-Kreeka osaleb tehnoloogia- ja uurimisinstituudiga / keemiatehnoloogia teadusinstituudiga (projekti koordinaator) ja ettevõttega ADVENT. See radikaalne lahendus põhineb suure mahtuvusega paindlikul päikeseelemendil (PV), mis sobib igaks kasutuselaks, ja lasertöötlustehnikal, mis asendab tootmisprotsessides mehaanilist lõikamist.

ERFi toetusega uurimisprojektil on kaks eesmärki: avastada alternatiivne tootmismeetod – orgaanilise substraadiga õhukesed silikoonkiled, kus grafeen asendab tavapäraseid indiumtinaoksiidi (ITO) elektroode – ning lõpetada toormaterjali silikooni ületarbimine, vähendada päikeseelementide tootmiskulusid ja piirata jäätmete teket.

✓ Grafeeni uurimine ja klassifitseerimine Ramani spektroskoopiaga.

PÁTRA ÜLDHAIGLA NAUDIB PAREMAT TERVIST

Tervishoiusektor on piirkonna elanike heaolu ja elukvaliteedi seisukohast väga oluline. Pärast 2008. aasta maavärina tekitatud suurt laastamistööd on Agios Andrease haigla Pátra linnas vajanud ulatuslikku restaureerimist. ERFi toel uuendatakse peahoonet uute meditsiini- ja hotelliseadmetega. Projekt pidi valmis saama 2016. aasta lõpus.

REGION OF WESTERN GREECE

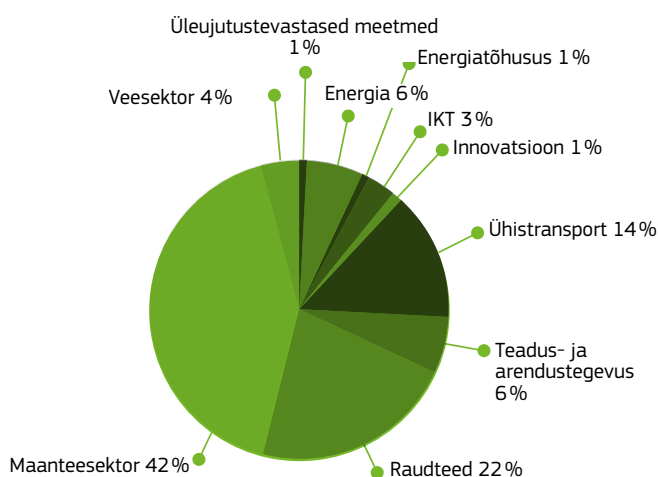
full of contrast!

Sujuvam hindamissüsteem annab tõuke regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi suurprojektidele

ELi ühtekuuluvuspoliitika rahastab suurprojekte, et toetada Euroopa investeerimiskava rahastamissüsteemide mobiliseerimiseks, investeeringute toetamiseks tegelikku majandusse ja investeerimis-sõbraliku keskkonna loomiseks. Uus ja kiirem süsteem on valmis ning ootab liikmesriikidelt rohkem suurprojekte.

Piirkondadevaheliste transpordiühenduste ehitamisest Euroopa taastuvenergia mahu suurendamiseni – ELi kaasrahastuse toel toimuvad taristu suurprojektid mõjutavad oluliselt Euroopa majanduse arengut ja parandavad inimeste elu. Sujuvam hindamis- ja kinnitamissüsteem muudab need olulised investeerimisalgatused veel tõhusamaks, tagades rahastuse kättesaadavuse seal, kus seda on kõige rohkem vaja, ning selle tugevaima mõju lühima aja jooksul.

2016. AASTA LÕPUNI ESITATUD SUURPROJEKTIDE JAOTUS SEKTORITE JÄRGI

(allikas: SFC2014 andmed)

Suurprojektide rahastusperioodil 2014–2020 kasutab uus lähenemine ära kogemusi JASPERSist (Joint Assistance to Support Projects in European Regions), tehnilise abi partnerlusest regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi, Euroopa Investeerimispannga ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga vahel.

JASPERS värbab eksperte peamiselt piirkondlikest asutustest, mis asuvad toetusesaajatele lähedal, et tagada suurprojektide õige ettevalmistamine, nii et need vastaksid kõige tõhusamalt nende vajadustele.

Keskendudes ühenduvuse laiendamisele Euroopa elanike, ettevõtete, riikide ja piirkondade vahel, hõlmavad suurprojektid suuremahulisi taristuinvesteeringuid ühtekuuluvusfondist ja Euroopa Regionaalarengu Fondist niisugustes valdkondades nagu transport, keskkond, haridus, energia ning teadus- ja arendustegevus.

Regionaalpoliitika volinik Corina Crețu ütleb: „Suurprojekte võib vaadata ühtekuuluvuspoliitika tegevuste saadikutena kõikjal Euroopas ja mina pööran neile alati eraldi tähelepanu. Need väljendavad täiuslikult seda positiivset ja käegakatsutavat mõju, mida ühtekuuluvuspoliitika võib avaldada; need projektid parandavad kahtlemata inimeste igapäevaelu kvaliteeti ja panustavad kohaliku majanduse elavdamisse.”

Kiirem hindamine

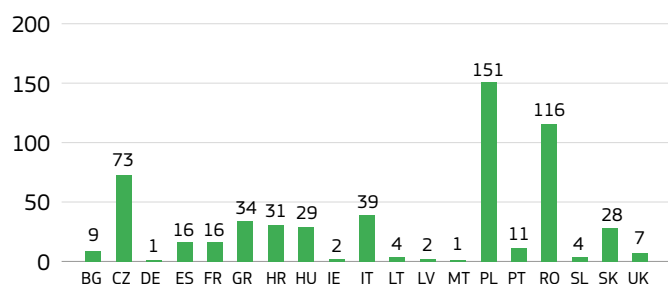
Praegusel rahastamisperioodil – millele on kaasa aidanud sujuvam hindamissüsteem – on heaks kiidetud juba umbes 54 suurt projekti (märtsi keskpaik 2017). Keskmine kinnitamisega oli vähem kui 100 kalendripäeva, mis on 2007.–2013. aasta 224 päevaga võrreldes suur edasiminek.

Hindamissüsteem on ümber korraldatud, et vältida tarbetuid viivitusi ning tagada projektide võimalikult kiire ettevalmistamine, kinnitamine ja rahastamine. Uus suurprojektide üksus

loodi DG Regios 2016. aasta märtsis, et suurprojektide kinnitamist koondada, muutmaks protsessi järjekindlamaks ja kiirendamiseks komisjoni nõusoleku andmise protsessi.

Kuigi kinnitamisaeg on oluliselt lühenenud, peavad liikmesriigid suurte projektide esitamisel komisjonile rohkem pingutama. 2016. aasta lõpuks oli rakenduskavadesse plaanitud 584 suurtest projektist kinnitatud vaid 76 (vt allolevat joonist).

SUURPROJEKTIDE ARV RAKENDUSKAVADESSE KAASATUD LIIKMESRIIKIDE KOHTA SEISUGA JAANUAR 2017

(Allikas: SFC 2014).

Programmiperioodiks 2014–2020 on JASPERSi ülesanne hinnata projekte komisjoni nimel. See roll on lisaks suurprojektide arendamisele, tehnilise ja halduslase võimekuse tugevdamisele riiklikes ametiasutustes ning liikmesriikide sõltumatute projektide hindamisele.

JASPERSi kollektiivil, mis koosneb rohkem kui 120st oma ala spetsialistist, kes suudavad kohalikke ametiasutusi vastavas valdkonnas nõustada, on küllaldaselt oskusi, võimekust ja kogemusi, et kontrollida projektide vastavust eeskirjadele ja kiirendada projektide ettevalmistamist.

JASPERS toetab ka Euroopa ühendamise rahastu projekte, peamiselt raudtee- ja maanteesektoris, ning Euroopa investeerimisnõustamise keskust, mis aitab abitaotlusi sortida ja nendega tegeleda.

Sõna levitamine

JASPERSi eesmärk on aidata liikmesriikidel ette valmistada kvaliteetseid projekte, mis sobivad toetuse saamiseks ELi vahenditest, eeskätt algatusi, millel on mitmekordne mõju, levitades head tava ja pakkudes mudeleid, mida toetust saavad riigid saaksid kopeerida. Kogemus näitab, et JASPERSi lisandväärtus on suurem, kui projektiga liitatakse varasemates etappides, näiteks võimaluste analüüsimise etapis. Peale selle,

et saab anda oma panuse üksikutesse projektidesse, pakub JASPERS abi sektoripõhiste strateegiate ja meetodiliste suunistega, et parandada projektide valimist ja arendamist.

Lõpetuseks sobib mitme valdkonna ekspertidest koosneva meeskonnaga JASPERS sektoriüleste projektide nõustamiseks, näiteks nende, mis on määratletud nutikate ja jätkusuutlike linnade tegevuskava raames.

Projektide valimine ja kinnitamine on kiirem ning neid protsesse täiustavad uuenenud kulu-tuluanalüüsi protseduurid. Need peavad hõlmama arvesse võetud alternatiive, teavet projekti rahalise tasuvuse ja jätkusuutlikkuse kohta ning projekti nõudluse, riski ja majandusliku elujõulisuse analüüsi, sealhulgas seotud piirkonna arengu või muutumisega seotud ettenägematu mõju.

Uusimad protseduurid on välja toodud dokumendis „Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects for Cohesion Policy 2014–2020”, mis on koostatud JASPERSi ekspertide osalusel: <http://europa.eu/!Pt93uP>.

JASPERS keskendub suurematele projektidele, kokku abikõlblike kuludega 75 miljonit eurot transpordis ja energiavaldkonna projektides ning 50 miljonit eurot muudes sektorites. Neist kulu piirmäärdest madalamale jäävaid projekte saab JASPERS toetada väiksemates riikides või kui projekt toimib hea tava pilootprojektina.

Uued suunised

Uue tõhusamaks muudetud lähenemise järgi saavad liikmesriigid komisjonile suurprojekti esitades valida kahe protseduuri vahel.

- Teavitada komisjoni pärast seda, kui projektile on positiivse hinnangu andnud sõltumatud eksperdid, näiteks JASPERSi eksperdid, mille põhjal asutus viib läbi kergema kvaliteedikontrolli.
- Esitada projekt otse komisjonile, mis hindab, kas taotletud rahaline panus on õigustatud.

Alati on probleem olnud projektide õigeaegne realiseerimine. Seetõttu oleneb komisjoni nõusolek sellest, kas tööd alustatakse kolme aasta jooksul pärast kinnitamist.

Tagamaks, et suurprojektidel on pikaajaline ja ulatuslikum mõju, peavad need olema tihedamalt seotud nutikate riiklike arengustrateegiatega ja liikmesriigi rakenduskavadega. Kõikidesse raken-

SUURPROJEKTIDE PEAMISED MUUDATUSED 2014–2020

- > Rakenduskavade suurprojektide kohustuslik nimekiri.
- > Sõltumatute ekspertide tähtsam roll (JASPERS).
- > Vähem suurprojekte: läviväärtused on kõrgemad ja põhinevad abikõlblikul kogukulul.
- > Suurem keskendumine suurprojektide rakendamisele: kõik otsused olenevad tingimustest.
- > Kulu-tuluanalüüsi uuendatud juhised.
- > Toetuse arvutamise lihtsustatud reeglid.
- > Kulutõend on võimalik ainult siis, kui projekt on komisjonile esitatud.
- > Lõpetatud projektid rahalist toetust ei saa.

duskavadesse peab nüüd olema lisatud nimekiri suurprojektidest, kus on kajastatud projekti tegelik kava. Nimekirja saavad muuta rakenduskava järelevalvekomiteed, et nende kohandamine oleks paindlik, säilitades samas iga projekti strateegilise keskmee.

Paljudes sektorites, näiteks transpordis, peavad suurprojektid olema tihedalt seotud strateegilise lähenemisega sektori investeeringutele, näiteks laiaulatuslik transpordi koondplaan. Peale selle peavad projektid sisaldama keskkonnamõju analüüsi, eriti uuringut potentsiaalsest mõjust tundlikele piirkondadele, mis on osa Natura 2000 võrgustikust, ning ökosüsteemialadele ja keskkonnaalastele huvipiirkondadele, mida kaitstakse ELi peamiste direktiividega. ■

LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/et/projects/major/

Poola võtab ELi vahenditest maksimumi

Jarosław Orliński, taristuprogrammide osakonna juhataja
Poola majandusarengu ministereeriumist räägib *Panoramale*, kuidas Poola investeeringud avaldavad olulist mõju.

Poola on saanud olulisel määral ELi vahendeid suurprojektidele transpordi-, energia-, kultuuri-, kõrghariduse ja keskkonnasektoris. Aastate 2007–2013 finantsperspektiivis sai taristu ja keskkonna rakenduskava korraldusamet 210 komisjoni otsust suurprojektide kohta, millele ELi toetused kokku olid 24,3 miljardit eurot.

Poola ehitas, laiendas ja tänapäevastas reoveepuhastusjaamu, muutis transpordi kättesaadavamaks ja parandas piirkondadevahelist ühendust, arendades TEN-T maan-

tee- ja õhuvõrgustikku ning täiustades transpordiühendust Ida-Poola peamiste linnade ja riigi teiste osade vahel. Muutsime teed ohutumaks, tänapäevastades taristut ja kasutades paremaid ohutusseadmeid. Peale selle ehitati või tänapäevastati mere- ja jõekanaaleid ning laiendati olemasolevate sisemaa veeteede taristut.

ja ehitati Świnoujściesse veeldatud maagaasi terminal. Investeeringuid tehti ka taastuvatest energiaallikatest energiatootmise määra suurendamiseks.

Poola investeeris kultuurisektoris, rakendades projekte UNESCO maailmapärandi nimekirja kuuluvate ja muude

piirkondliku tähtsusega monumentide kaitseks ja taastamiseks.

Loodi tänapäevaseid akadeemilisi keskusi, peamiselt spetsialistide harimiseks uute tehnoloogiate valdkonnas. Toetati ka olulisi taristuinvesteeringuid kõrghariduses, peamiselt reaalteadustes ning teadus- ja arendustegevuses.

Poola näitab teed

Aastatel 2014–2020 saab Poola ühtekuuluvuspoliitika peamise toetusesaajana 82,5 miljardit eurot, et toetada arengut valdkondades, mis panustavad majanduskasvu ja tööhõivesse. Neid vahendeid investeeritakse peamiselt transpordi- ja keskkonnataristu arendamisse, innovatsiooni ja majanduslikku konkurentsivõimmesse, tasakaalutuse vähendamisse riigis ning kodanikusõbraliku ja tõhusalt toimiva riigi loomisse. Neid eesmärgi rakendatakse 22 programmis – kuues riiklikus ja 16 piirkondlikus.

Poola suurim rakenduskava, taristu ja keskkond 2014–2020, mille rahastus on 27,4 miljardit eurot, toetab TEN-T maanteevõrgustiku, mitmeliigilise ja raudteetranspordi ning teedetaristu arendamist, vähesaastava ühistranspordi loomist linnadesse, keskkonnakaitset, sealhulgas kliimamuutuste järgi kohandamist, investeeringuid vähesaastavasse majandusse, s.t energiatõhusaid ja taastuvenergia allikaid, ning energiapuudulikkuse parandamist. ELi vahendeid kasutatakse ka kultuuripärandi kaitsmiseks, kultuuriliste ressursside arendamiseks ja strateegilise tervishoiutaristu tugevdamiseks.

Programmiperioodil 2014–2020 edestab Poola teisi ELi liikmesriike suurprojektide esitamises komisjonile; 42 projekti on juba esitatud ja EL eraldab neile kokku 5,8 miljardit eurot. Neist 31 on komisjon juba heaks kiitnud. Kogemused ja head tavad eelmisest rahastusperioodist on praeguste ettevalmistustele avaldanud positiivset mõju, samuti on väga oluline olnud JASPERSi abi.

15. septembril 2016 allkirjastas majandusarengu ministeerium dokumendi „Working arrangements for JASPERS independent quality review of major projects”, mis

peaks kiirendama suurprojektide hindamis- ja kinnitamisprotsessi komisjonis. Poola on juba esitanud JASPERSi sõltumatuks kvaliteedikontrolliks esimese suure teedeprojekti Sileesia piirkonnast.

Eelmisel rahandusperioodil kasutatud meetmed on aidanud Poolal liikuda lähemale säästva arengu eesmärgile, kuigi see on endiselt suur väljakutse. Programmiperioodil 2014–2020 on väga oluline luua vähesaastav majandus, kus kõige kulutõhusam lahendus heitkoguste vähendamiseks on olemasolevaid energiaallikaid tõhusalt kasutada. Suurim potentsiaal energiatõhususe parandamiseks on ehitus- ja küttesektoris ning transpordis. Pärast aastatepikkust investeeringute nappust on oluline aidata suurtel ettevõtetel liikuda energiat säästvate tootmistehnoloogiate ja energiahaldussüsteemide poole.

Energiatõhususe parandamine linnade ja kodumajapidamiste tasandil on tihedalt seotud õhukvaliteedi nõuete täitmisega. Poolas tehtud jälgimised kinnitavad, et õhusaaste on linnapiirkondades probleem.

Kuigi Poolal on oma energiaallikad, et selle energiaturg sõltumatu. Energiaallikate mitmekesistamine ja taskukohaste

vahendite tagamine on energiapuudulikkuse peamiseks. Seega on oluline mitmekesistada maagaasi allikaid ning gaasi ja elektri tarneviise, sealhulgas laiendada ja tänapäevastada ülekande- ja jaotusvõrkusid.

Kliimamuutuse ja kohandamise horisontaaltasandi probleem on riigi üldise arengu eesmärkide saavutamise seisukohast otsustava tähtsusega. Eriti oluline on peamiste ohtude ennetamine ja leevendamine. Kliimamuutuse paljudest tagajärjedest mõjutavad Poolat kõige rohkem sagedasemad ja raskemad üleujutused. Niisugusteks ohtudeks valmistumiseks ja nende kõrvaldamiseks tuleb investeerida üleujutusi reguleerivasse taristusse, muuta tõhusamaks hoiatus- ja ennustussüsteemid ning laiendada üleujutuse riski jälgimissüsteemi ulatust. ■

NÄITEID POOLA TARISTU JA KESKKONNA 2007.–2013. AASTA RAKENDUSKAVA RAKENDAMISEST

- › Ehitati/laiendati/tänapäevastati 275 puhastusjaama.
- › Ehitati või taastati 15 051 km ulatuses kanalisatsioonivõrkustikku.
- › TEN-T võrgustikku ehitati 455 km ulatuses maanteid.
- › TEN-T võrgustikku ehitati või taastati 680 km ulatuses kiirteid.
- › Ehitati või tänapäevastati 583 km raudteeliine.
- › Parandati 8 lennujaama ohutust ja turvalisust.
- › Taastuvenergia süsteemi kasutades loodi 991,8 MW lisavõimsust.
- › 987 km värskelt ehitatud gaasi ülekandevõrkustikku.
- › Ehitati 367 km elektrienergia ülekandevõrgustikku.
- › 1589 km värskelt ehitatud gaasi jaotusvõrkustikku.
- › 77 taastatud ja/või renoveeritud ajaloolist hoonet.
- › 47 uut/ehitatud, laiendatud ja/või taastatud kultuuriasutust (muuseumid, galeriid, teatrid ja muusikaasutused).
- › 57 kõrgharidusasutust, mis rakendasid hariduses IKT taristu ulatuslikke lahendusi.

MUUSEUMI LAIENDAMINE ELAVDAB OVIEDO KULTUURIELU

Alfonso Palacio, Museo de Bellas Artes de Asturiase direktor, räägib Panoramale, kuidas on Asturiase muuseumi laiendamine Hispaanias tõstnud piirkonna kultuuripärandi väärtust ning elavdanud haridus- ja koolitusmaastikku.

Panorama: teist sai Museo de Bellas Artes de Asturiase direktor 2013. aastal. Millised on olnud selle aja kõige olulisemad verstapostid teie, muuseumi ja külastajate jaoks?

Alfonso Palacio: ma arvan, et need kolm on omavahel tihedalt seotud. Peamised juhtimisalased eesmärgid, mis me selle aja jooksul saavutasime, olid muuseumi laienduse arendamine ja sisseõnnistamine, kollektsioonide uuesti kokkupanemine ja kompleksi osaks oleva kahe teise ajaloolise hoone taasavamine. Peale selle tervitasime sel ajal tänu näi-

tuste süstemaatilisele ja pidevale kavale 90 000 külastajat aastas. Lisaks oleme uute tehnoloogiate ja sotsiaalmeedia abil tõstnud inimeste teadlikkust, mida muuseum on pikka aega edasi lükanud. Ja lõpetuseks saime hiljuti erakordse annetuse Plácido Arango Ariaselt, mis aitab muuseumil teha väga olulise kvalitatiivse hüppe.

Mis on teie arvates praegu muuseumi peamised trumbid?

Museo de Bellas Artes de Asturias oli enne minu tulekut teinud head tööd, eriti 15.–20. sajandi hispaania kunsti kogu kokkupanemisel. See muutus veel tugevamaks tänu 410 tööle Pedro Masaveu kollektsioonist. Laiendamise sisseõnnistamine ja muuseumi ajalooliste hoonete hiljutine taasavamine on muutnud võimalikuks kollektsioonide esitlemise kvanitatiivse ja kvalitatiivse visualiseerimise ja parandamise ning sellega on kasvanud väljapanekutega seotud ning teadus- ja haridustegevuste hulk.

Nüüd saame pakkuda avalikkusele mugavamalt ja täielikumalt külastuskogemust, olla uutele vestluskaaslastele avatud ja laiendada oma võrgustikku teiste asutustega, sõlmides uusi koostööalaseid kokkuleppeid.

Mis viis otsuseni käivitada muuseumi laiendamise projekt ja kuidas te selleks raha leidsite?

Milline osa oli ELi rahastamisel?

Otsus käivitada laiendamisprojekt sai peamiselt innustust vajadusest suurendada muuseumi pinda, nii selleks, et esitleda rohkem kunstiteoseid, mida seni tuli hoida laoruumis, kui ka selleks, et meil oleks uued laoruumid, kuna endised rajatised olid kokkukukkumise äärel.

Projekti rahastasid piirkonna valitsus ja Euroopa Regionaalarengu Fondid, mis panustasid väga suures osas Asturiase rakenduskava programmiperioodi 2007–2013 jooksul. Tuleb ka mees pidada, et sisseõnnistamine 2015. aastal on alles

esimene faas projektist, mis tuleb teise faasi realiseerimisega lõpule viia.

Millist mõju on laienemine, näiteks rohkem muuseumile keskenduvaid kultuurilisi ja haridustegevusi avaldanud külastajatele ja eeskätt kohalikule kogukonnale?

Mõju on olnud tohutu. Peame meeles pidama, et 2013. aastal, siis kui mina muuseumi direktoriks sain, oli muuseumikülastajate arv drastiliselt langenud – sel ajal oli see umbes 45 000. See arv on 15 000 võrra väiksem sellest, mida suutis muuseum heal aastal keskmiselt ligi meelitada. Laienemine õnnistati sisse märtsis 2015 ja sel aastal käis muuseumis 85 000 külastajat. Pole mingit kahtlust, et laienemine, millega kaasnes roh-

Millised olid suhted korraldusametuse, teiste partnerite ja eeskätt peaarhitekti Patxi Mangadoga? Kuidas oli töö korraldatud?

Suhted olid head ja tuginesid alati koostööle ja dialoogile protsessis osalenud sidusrühmade vahel, hoolimata kõiksugustest raskustest, mida projekti käigus tuli ületada.

Millised olid peamised takistused, mis tekkisid projekti eesmärkide saavutamisel? Mida te õppisite sellest tuleviku tarbeks?

Üks suurimaid väljakutseid tekkis kohe alguses, kui taipasime, kui suur töö tuleb ära teha väga väikese arvu töötajatega, mis muuseumis oli ja on siiani. Ilmselgelt tuli selle probleemiga tegeleda siis ja

tegelikult see probleem püsib, kuna peame endiselt töötajaid juurde palkama, muuhulgas tehnikuid ja valvureid näitusesaalidesse ja muudesse ruumidesse, millest on saanud linna kultuuri- ja hariduselu kohtumispaik. ■

LISATEAVE

<http://www.museobbaa.com/>

Aruanne tõstab esile ELi makropiirkondlike strateegiatest tõusnud kasu

NEED PLATVORMID AITAVAD ERGUTADA PIIRKONDADEVAHELIST KOOSTÖÖD MITMESUGUSTES VALDKONDADES – JA SEE ON ALLES ALGUS

Riigid peavad tegema koostööd, et tegeleda üleilmsete probleemidega, mida piirid ei takista – need on näiteks kliimamuutus, majanduslik konkurentsivõime ja reostus. Komisjoni uue aruande järgi aitavad makropiirkondlikud strateegiad paika panna mitme riigi lahendusi nendele ja teistele probleemidele ning tugevdada poliitikaalast koostööd. Aruandes väidetakse ka, et makropiirkondlike strateegiate täielik potentsiaal on veel saavutamata, ja pannakse paika, kuidas oleks seda potentsiaali võimalik saavutada.

Makropiirkondlikud strateegiad annavad riikidele raamistikulist sidemete tugevdamiseks naabritega, et keskenduda neid kõiki puudutavatele teemadele. Idee ei ole mitte luua uus poliitika- või rahastustasand, vaid edendada tegevusi, mida saab toetada olemasolevate programmide ja mehhanismidega. Paljud tegevused vajavad toimimiseks hoogu ja need võiksid tugevamast piirkondlikust koostööst kasu

saada. Makropiirkondlikud strateegiad on avatud ka ELi-väliste riikidele ja seega võivad need mängida olulist rolli suhete tugevdamisel ELi välispiiridel. Nii lisavad makropiirkondlikud strateegiad väärtust ühtekuuluvuspoliitika koostöösaspektile.

Esimene makropiirkondlik strateegia lasti käiku 2009. aastal Läänemere piirkonna (EUSBSR) katmiseks. Sellest ajast peale on arendatud veel kolm makropiirkondlikku strateegiat: Doonau piirkonna (EUSDR) jaoks 2011. aastal, Aadria ja Joonia mere piirkonna (EUSAIR) jaoks 2014. aastal ning Alpide piirkonna (EUSALP) jaoks 2015. aastal. Kokku on nendega praegu seotud 19 ELi ja kaheksa ELi-välise riiki. Need strateegiad on kooskõlas laiemaga ELi poliitikaga, et parandada rakendamisprotsessi ja ületada ühiseid probleeme.

Tulemused

Aruandest selgub, et makropiirkondlikud strateegiad on tekitanud suuremat huvi territoriaalse koostöö ja siduse ning nende lisandväärtuste vastu ja tõmmanud neile rohkem tähelepanu ning need on juba avaldanud positiivset mõju. Strateegiad

< Regionaalpoliitika eest vastutav Euroopa Komisjoni liige Corina Crețu sõitis 2016. aasta novembris Rootsi, et osaleda ELi 7. strateegiafoorumil Läänemere piirkonna strateegia kohta.

on tugevdanud koostööd teatud poliitikavaldkondades (nt Doonau navigeeritavuse koondplaan ja Balti energiaturu ühendamise kava) ning teatud juhtudel on need olnud poliitiliseks tõukejõuks. Näiteks Balti riikides on need aidanud tuua piirkondliku tähtsusega teemasid tagasi poliitilisse tegevuskavasse, muuhulgas 2015. aastal korraldatud esimene kultuuriteemaline kõrgetasemeline kohtumine alates 2008. aastast.

Makropiirkondlikud strateegiad on panustanud olemasolevate koostöömehhanismide parandamisse ja tugevdanud koostööd olemasolevate piirkondlike struktuuride ning osalevate ELi liikmesriikide vahel ja ELi-välise naaberriikidega, tuues neid ELile lähemale. Näiteks Doonau piirkonnas on tänu Doonau finantslääbirääkimiste sisseseadmisele tugevnenud dialoog ja koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega. Piirkondlik koostöö ELi-välise riigiga (Ungari ja Ukraina) on paranenud läbi esimese Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse ja koostöö-kava loomise, mis võimaldab Moldoval strateegias osaleda.

Strateegiad on ka muutnud lihtsamaks uute võrgustike loomise piirkondades või aidanud tugevdada olemasolevate võrgustike tõhusust (nt Läänemere kalandusfoorum) ning ergutanud uute makropiirkondlike projektide loomist või aidanud jätkata olemasolevaid projekte. Peale selle on need soodustanud integreeritud ja sektoritevahelist lähenemist ning edendanud tihedamat koostööd ja koordineeritust kõikide tasandite (ELi, riiklike, piirkondlike ja kohalike) esindajate vahel.

Iga strateegia põhitulemuste kokkuvõtte vastaval alal on toodud allpool.

Koos suudetakse rohkem

Aruandes tõstetakse esile ka mitmeid probleeme, millega need neli makropiirkondlikku strateegiat peavad tegelema; nimekirja eesotsas on keskkonna kaitsmine. Läänemere, Doonau ning Aadria ja Joonia mere piirkonnad peavad tugevdama koostööd, et merekeskkonda paremini kaitsta. Peale selle võiksid paljud piirkonnad kasu saada energia- ja transpordivaldkonna paremast ühenduvusest. Ühtlasi peavad Aadria ja Joonia mere riigid arendama poliitikat suure pagulas- ja rändekriisiga tegelemiseks koordineeritult ja pragmaatiliselt.

Rakendamise osas peavad makropiirkondlikud strateegiad sisse seadma parema teabevahetussüsteemi, märgitakse aruandes. See võib tähendada, et projektipartneritel tuleb aidata leida töö jaoks sobivaid inimesi või riiklike koordinaatorite teavitamist projekti tulemustest. Ühtlasi soovitakse, et riikide ministriumid pühendusid rohkem makropiirkondlike strateegiate eesmärkide saavutamisele ning pakuksid tihedamat koostööd juhtühematele ja programmide korraldusametustele, mida toetatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESIF) või muude vahenditega. Kuna strateegiatel puudub neile määratud eelarve, on vaja paremini korraldada saadaolevate toetuste kasutamist. Lõpuks tuleb täieliku potentsiaali saavutamiseks uurida ja ära kasutada seoseid makropiirkondlike strateegiate ja ühtekuuluvuspoliitika vahel.

See on esimene arenguaruanne, mis hõlmab kõiki makropiirkondlikke strateegiaid, ja tulevikus plaanib komisjon avaldada niisuguseid aruandeid iga kahe aasta järel. ■

LISATEAVE

<http://europa.eu/!gG38wx>

< DiveSMART Baltic, mis loodi pärast Costa Concordia õnnetust 2012. aastal, valmistab sukeldujaid ette koostööks Läänemere piirkonnaga õnnetuste puhuks. Koordineerimise ning ühise arusaamaga protseduuridest ja vajalikest oskustest sukeldumisel on võimalik Läänemere jaoks luua tugevad ja püsivad alused otsimis- ja päästeoperatsioonideks, mis muudavad selle ohutumaks kohaks, kus reisida, elada ja töötada.

“ Meid ühendab Läänemeri. See esitab meile väljakutseid. [...] Peame tegema koostööd üksikisikutena ja rahvustena, et leida ühiseid lahendusi ühistele takistustele [...]. EUSBSR loob olulise raamistiku vältimatuks tööks Läänemere päästmiseks. Kuid pelgalt paberil pole strateegia piisavalt hea. Seda tuleb rakendada ja selleks on vaja inimesi. ”

Rootsi kroonprintsess Victoria

6. EUSBSRi aastafoorum Jürmalas, 15.–16. juuni 2015

EUSBSR
EU STRATEGY
FOR THE BALTIC
SEA REGION

ELI LÄÄNEMERE PIIRKONNA STRATEEGIA (EUSBSR)

Alates EUSBSRi avaldamisest 2009. aastal on ootused strateegia toimivuse kohta üha kasvanud: kuna see on esimene omataoline, tähendab see, et kogu tähelepanu on suunatud sellele. Seitsme aasta jooksul selle rakendamisest alates on saavutatud mitmesuguseid tulemusi. Need on muuhulgas tugevate uute võrgustike loomine või olemasolevate võrgustike tõhusamaks muutmine ja parem rakendamine; uute makropiirkondlike projektide alustamine ja olemasolevate jätkamine; mitmetasandilise valitsemise ja sektoritevahelise koostöö edendamine.

EUSBSR on panustanud ka poliitika kujundamisse ja arendamisse (nt energia, navigeerimise, keskkonna, kliimamuutuse jms valdkondades), piirkonna eri koostöövõrgustikest tekkiva sünergia edasiarendamine ning parem koostöö ja koordineeritus kõikidel tasanditel, nii riikide sees kui ka nende vahel.

NÄITED

- › Läänemere vee kvaliteet on paranemas ja toitainete juurdevoolu on vähendatud tänu sellistele projektidele nagu PRESTO ja IWAMA (interaktiivne veemajandus).
- › Läänemere piirkonnas ergutatakse ettevõtluse arengut ja integratsiooni tänu tihedamale koostööle ettevõtete ja üliõpilaste vahel, mida toetatakse niisuguste projektidega nagu Balti koolitusprogramm (BTP).
- › Parandatakse Läänemere mereohutust ja õnnetuste ennetussüsteemi, viies läbi niisuguseid projekte nagu tõhus, ohutu ja jätkusuutlik mereliiklus ehk EfficienSea ning selle jätkuprojekt EfficienSea2, mis keskendub e-navigatsiooni taristu ja teenuste arendamisele ning katsetamisele.

“Doonau on tänapäeval koostöö sümbol. See on ka tänu Doonau strateegiale, mis ühendab oma vesikonna riike ning loob koostööpiirkonna vanadele liikmesriikidele, uutele liikmesriikidele ja potentsiaalsetele uutele Euroopa Liidu liikmesriikidele.”

Robert Fico, Slovakkia peaminister

5. EUSDRi aastafoorum Bratislavas, 3.–4. november 2016

ELI DOONAU PIIRKONNA STRATEEGIA (EUSDR)

Viis aastat rakendamisest alates on näidanud, et EUSDR on viljakas. Tänu strateegiale on kas alustatud või edasi arendatud palju uusi olulisi makropiirkondlikke projekte (nt navigeeritavuse ja kliimamuutuse valdkonnas). Eri tasandite sidusrühmi kokku tuues on EUSDR andnud oma panuse koostöö parandamisse ja aidanud arendada mitmekultuurilist dialoogi. Peale selle on see aidanud tugevdada koordineeritust ning luua sünergia poliitikavaldkondade ja asutuste vahel riiklikul

NÄITED

- › Doonau jõe vesikonna kooskõlastatud vee- ja riskijuhtimine selliste projektidega nagu SEER-ISK vähendab oluliselt üleujutuskahjustuste riski.
- › Niisuguste projektidega nagu FAIRWAY ja DARIF – Danube River Forum kõrvaldatakse Doonau navigeeritavuse kitsaskohad ja parandatakse navigeerimisturvalisust.
- › Projektidega nagu Empowering Young People – Connecting Europe elavdatakse kultuurilist dialoogi ja julgustatakse noorte aktiivset osalemist Doonau piirkonna kodanikuühiskonnas.

tasandil ning toetanud intensiivsemat temaatilist koostööd ELi-väliste riikidega ja piirkonnaga seotud rahvusvaheliste organisatsioonide vahel.

ELI AADRIA JA JOONIA PIIRKONNA STRATEEGIA (EUSAIR)

“EUSAIRil on tugev poliitiline lisandväärtus, mida peegeldab nelja ELi ja nelja ELi-välise riigi osalus, mis ergutab ELi kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide teed Euroopas.”

Paolo Gentiloni, Itaalia välis- ja rahvusvahelise koostöö minister, EUSAIRi avakonverents Brüsselis, 18. november 2014

Pärast käivitamist 2014. aastal hakkab EUSAIR vaikselt ilmet võtma. Selle lühikese aja jooksul on keskendunud peamiselt tõhusate juhtimisstruktuuride ja eeskirjade kavandamisele, mida on vaja strateegia juhtimiseks ja edasiviimiseks, et saavutada oodatud tulemusi. Tuvastatud on ka põhitegevused, millele esialgu tuleks keskenduda (nt mere ruumiplaneerimine ja mere kiirteede arendamine). Teatud ulatuses on strateegia juba aidanud koostööd ja koordineeritust seotud riikides parandada.

NÄITED

- › Koostöö liikmesriikidega konkreetsetes ühist huvi pakkuvates probleemides EUSAIRi strateegias aitab osalevaid Lääne-Balkani riike ELI integratsiooniprotsessiga.
- › Seades eesmärgiks keskkonda säästva jätkusuutliku majanduskasvu, on Aadria ja Joonia meres maismaad ja merd ühendavad rohelised/sinised koridorid määratletud ühe olulise piirkonnana, kus tuleks edendada strateegilisi projekte.

“ *Alpi piirkondade koostööl on pikk ajalugu; paljud võrgustikud on juba loodud ja selle strateegiaga loodetakse tugevdada olemasolevat solidaarsust.* ”

Corina Crețu, regionaalpoliitika volinik
EUSALPi avakonverents Brdos, 25. jaanuar 2016

ELI ALPI PIIRKONNA STRATEEGIA (EUSALP)

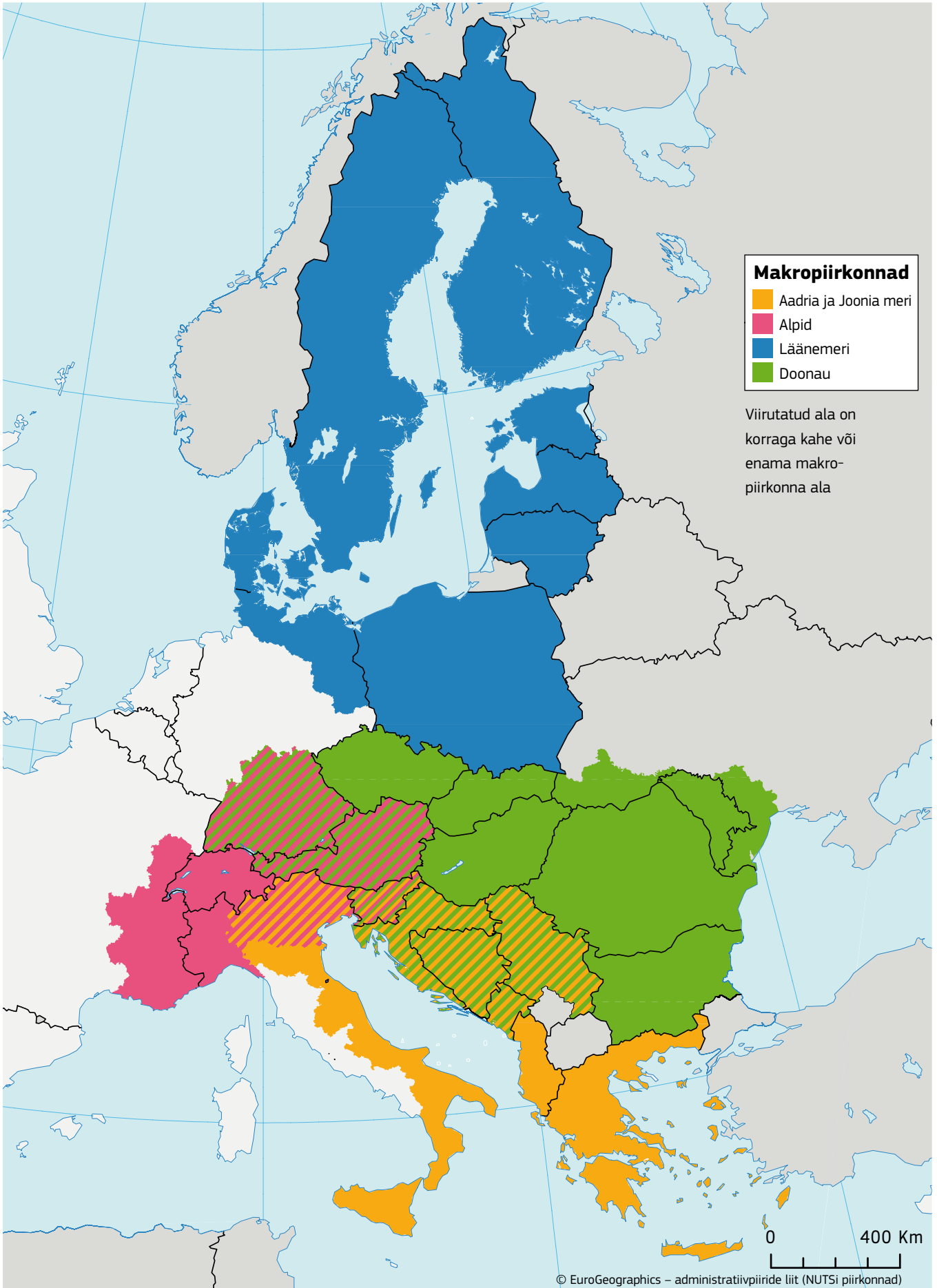
EUSALP, ELi makropiirkondlike strateegiate perekonna noorim liige, tegi 2016. aastal väga lootustandva alguse. Kuna strateegia on endiselt algusfaasis, ei saa selle rakendamise kohta järeldusi veel teha. Kuid juba on märgata arengut. Näiteks kokkulepped juhtimisstruktuurides ja -eeskirjades ning teemade tuvastamine (nt Alpi puidu väärtusahela parandamine ja keskendumine kliimamuutuste järgi kohandamisele), mis on vajalikud EUSALPi tegevuskava rakendamiseks. Strateegia põhitulemused on aga veel saavutamata. ■

NÄITED

- › Sellise projektiga nagu mountErasmus luuakse piiriülest haridusruumi kahepoolseks kutseõppeks Alpide piirkonnas.
- › Ökoloogiline ühenduvus üle kogu EUSALPi territooriumi paraneb, keskendudes näiteks rohetaristu Euroopa võrgustiku (TEN-G) loomisele ja arendamisele piirkonnas.

LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/et/policy/cooperation/macro-regional-strategies/
www.balticsea-region.eu/
www.danube-region.eu/
www.adriatic-ionian.eu/
www.alpine-region.eu/

PANORAMA
ootab teie
arvamust!

„Oma sõnadega” on *Panorama* rubriik, kus kohaliku, piirkondliku, riikliku ja Euroopa tasandi sidusrühmad avaldavad arvamust ja kirjeldavad oma plaane 2014.–2020. aasta programmitöö perioodiks.

Panorama võtab hea meelega vastu teie emakeeles kirjutatud kaastöid ja võib neid tulevastes väljaannetes avaldada. Kaastöö esitamise tähtaegade ja suuniste kohta teabe saamiseks võtke meiega ühendust. regio-panorama@ec.europa.eu

ELI VAHENDID – PERSPEKTIIVSEKS JA JÄTKUSUUTLIKUKS ETTEVÕTLUSEKS LÄTIS

Ühtekuuluvuspoliitika on olnud Läti majanduse arengustrateegia lahutamatu osa alates riigi liitumisest Euroopa Liiduga 2004. aastal.

Praeguseni on pakutav toetus olnud iga Läti elaniku jaoks ääretult oluline. Samas näeme, et ühtekuuluvuspoliitika pakutavad võimalused on ka tulevikus olulised meie majanduslikuks arenguks. Sel aastal keskendub Läti projektide tõhusale rakendamisele ja sobivale riskijuhtimisele, et ELi vahenditega pakutavat potentsiaali suudetaks kasutada eesmärgipäraselt ja täiel määral.

Nagu varemgi, on ELi rahastuse programmiperioodil 2014–2020 Lätis endiselt üks prioriteete ettevõtluse toetamine. Toetust pakutakse töötajate koolitamiseks, teadustöök, tehnoloogiliseks arenguks ja innovatsiooniks, konkurentsivõime arendamiseks, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete toetamiseks ning uute toodete tootmiseks.

Praegu tegeletakse programmi raames projekti hindamisega, et rajada tootmiskinnistuid ja -taristut, mille eesmärk on edendada tööstuskohtade ja töötleva tööstuse arengut Läti piirkondades. Peale selle on omavalitsustes rajatud riikliku ja piirkondliku tähtsusega inkubaatoreid, sealhulgas loometööstuse inkubaator Riias. Varasema perioodiga võrreldes on nende arv kasvanud, et rahuldada ettevõtete pidevalt kasvavat nõudlust.

Peale selle on allkirjastatud projektilepingud kõikide kinnitatud klastritega ja esimeste tegevuste rakendamine on juba käimas. Klasterprogrammi tulemus peaks olema tulus – soodsate turutingimuste korral on oodata kinnitatud 13 klasteri ekspordi kogumahu kasvu enam kui 100 miljoni euro võrra, mis tähendab, et see mahu suurenemine ületaks programmi investeeritud vahendid.

Käiku on lastud ka finantsvahendid – mikrolaenuid ja idufirmade laenuid, kasvulaenuid, kiirenduskavad, laenu tagatised jne. Mitmesuguste finantsvahendite kaudu on toetust saanud juba 1706 ettevõtjat.

Samas jätkatakse rahastamist stipendiumide kaudu, et aidata arendada ettevõtete konkurentsivõimet, pakkudes teaduse potentsiaali kasutades tuge innovatsiooniks. Koos väga tõhusate finantsvahenditega jõuavad stipendiumid nende ettevõtjateni, kes vajavad eriabi ja paiknevad piirkondades, kus territooriumi sotsiaalne ja majanduslik tase ei ole finantsvahendite ligimeelitamiseks piisavalt arenenud.

ELi rahastus on ettevõtjale väga oluline, kui tal on suure potentsiaaliga hea äriidee, mis suudab anda ka jätkusuutlikke tulemusi. ■

DANA REIZNIECE-OZOLA

Läti rahandusminister

TULEMUSTELE ORIENTEERITUS – STRUKTUURIFONDIDE MÕJU MÕÕTMINE TAANIS

Taani ettevõtlusamet koostöös statistikaameti ja Taani piirkondadega töötab välja vahendi piirkondliku majanduskasvu poliitika mõju mõõtmiseks Taanis.

Aastatel 2014–2020 investeerivad Euroopa Regionaalarengu Fond ja Euroopa Sotsiaalfond ligikaudu 400 miljonit eurot majanduskasvu soodustamiseks ja uute töökohtade loomiseks Taanis. Nagu teistes liikmesriikides, mõõdetakse Taani struktuurifondide projektide väljundeid ja tulemusi mitmete näitajate (sh ühiste näitajate) abil. Ehkki need on kasulikud, on need siiski piiratud, s.t. et need on enesehindamiseks ja neid mõõdetakse ainult projektide tegevuse jooksul. Taani struktuurifondide projektide põhitulemused ilmuvad tavaliselt alles pärast projekti lõppu, sageli alles mitme aasta pärast.

Seetõttu ühendasid Taani ettevõtlusamet ja piirkondlikud majanduskasvu foorumid jõud sealse statistikaametiga, et mõõta struktuurifondide projektides osalevate ettevõtete tegelikku käekäiku näiteks tööhõive ja käibe poolest nii projekti tegevuse ajal kui ka pärast selle lõppu, mis on veel tähtsam.

Seda, kas struktuurifondide projektidest on olnud kasu, mõõdetakse osalevate ettevõtete arengu võrdlemisega kontrollrühmadega, s.t. sarnaste ettevõtetega, kes ei osalenud struktuurifondi projektis. Kui osalejate areng oli kontrollrühmast märkimisväärselt parem, järeldatakse sellest, et osalemine mõjus hästi.

Viimasel mõju mõõtmisel võeti luubi alla umbes 150 struktuurifondide projekti, mis said alguse aastatel 2010–2012. Nendes projektides osales üle 7000 eraettevõtte, mille arengut mõõdeti 2015. aasta lõpu seisuga ja seda võrreldi kontrollrühmadega (uusimad andmed pärinevad aastast 2015). Mõju mõõtmine näitas, et struktuurifondide projektid on aidanud luua ligikaudu 4200 täistööajaga töökohta eraettevõtetes, mis vastab ligikaudu 75 000 eurole töökoha kohta. Samal ajal hinnati mõju mõõtmisega, et need projektid aitasid suurendada osalevate ettevõtete käivet ligikaudu 850 miljoni euro võrra.

^ Silkeborg (Jüütimaa), Taani korralduasutuse büroo.

Programmiperioodi 2014–2020 kohta lõpetatakse esimesed vastavad mõju mõõtmised eeldatavasti 2018. aastal. Need mõõtmised ei käsitle üksnes osalevaid ettevõtteid, vaid ka inimesi. Eriti Euroopa Sotsiaalfondi projektide puhul on sageli asjakohane mõõta, kas töötud leiavad töökohti, noored viivad haridustee lõpule jne. Seda saab samuti mõõta Taani statistikaameti andmete põhjal. ■

HANS HENRIK NØRGAARD

Taani ettevõtlusameti peanõunik

ELI STRUKTUURIFONDID PEAVAD TOETAMA ISEJUHTIMIST

Struktuurifondidest rääkides jäävad muust enam kõlama kolm põhifraasi: liigne bürokraatia, sõltuvus abist ja suurem konkurentsivõime.

Kui kahel neist on pigem negatiivne varjund, on selge, et struktuurifondide mõju riigi ja ettevõtte konkurentsivõime suurendamisele on olnud Eestis tähelepanuväärne, ehkki mõnikord seda alahinnatakse.

Sellegipoolest on olnud ja on endiselt oluline negatiivseid reaktsioone ohjata. Selleks et negatiivsus uuesti pinnale ei ujuks, peame pidevalt küsima tagasisidet nii abisaajatelt kui ka vabaühendustelt, kes esindavad tööstusharu üldisi huve.

Rahastamisega seotud bürokraatia on miski, mida ettevõtjate sõnul on aja jooksul juurde tulnud. Kui rohkem kui 20% projekti kuludest läheb aruandlusele ja sellega seotud kulutustele, siis seda on ilmselgelt liiga palju. Palju loogilisem oleks suunata need vahendid mitmesuguste meetmete põhieesmärkide saavutamisse. Kõige olulisem on keskenduda eesmärkidele ja iga projekti lõplike tulemuste hindamisele, mitte pidevale aruandlusele. Eriti väikeste ettevõtete jaoks võib see olla liiga palju ja tekitada tuska.

Toetuse saajaid tuleks rohkem usaldada, sest pole mõistlik kõike kontrollida ja auditeerida, kuna see tõstab nii ettevõtja kui ka riigi kulusid.

Toetustest sõltuvuse tekitamine on olnud probleem kõikides riikides, hoolimata rahastuse tegelikust allikast. Seda tuleb vältida, kuna raha saab lõpuks otsa, nii et vahendeid tuleb kasutada arengu stimuleerimiseks, mitte tegevustoetustena.

Mõnes sektoris on sõltuvusest saanud suurem probleem ja seda mitte ainult Eestis. Üks keerukamaid valdkondi on näiteks põllumajandus, aga on ka teisi. Peamine lõks, millesse langemist tuleb vältida, on õpitud abituse soodustamine, luues ettekujutuse kõikvõimsast ja lõputust abist.

Struktuurifondid peaksid aitama majandusel teravikuna konkurentsivõimelisemaks muutuda – see peaks olema põhieesmärk. Abi saamisel on oluline kohelda suuri ja väikseid ettevõtteid võrdselt ning anda rohkem toetust neile, kes on turul juba mõnda aega olnud ja paistavad omapead hästi hakkama saavat. Ärimaailma konkurents on karm mäng ning rahvusvahelistel turgudel edu saavutamiseks peab mängija olema valmis panustama palju tööd ja raha.

Suuremad ettevõtted on valmis ise rohkem panustama, nii et kui lisame sellele ka ELi struktuurifondid, võivad tulemused olla palju paremad. Lisaks ei tohi unustada, et suured ettevõtted annavad tööd kümnetele väiksematele. Mõnel juhul võib alltöövõtjate arv ulatuda sadadesse ja nende edu oleneb sageli suuremast partneritest. Abi suunamine mõistlikumalt aitab ka märkimisväärselt säästa halduskuludelt. ■

MAIK PALTS

Peadirektor

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

PROJEKTID

KESKKONNASÕBRALIK MOBIILSUS LÄTIS

**INVESTEERINGUTE
KOGUSUMMA:
7 835 300 EURO**

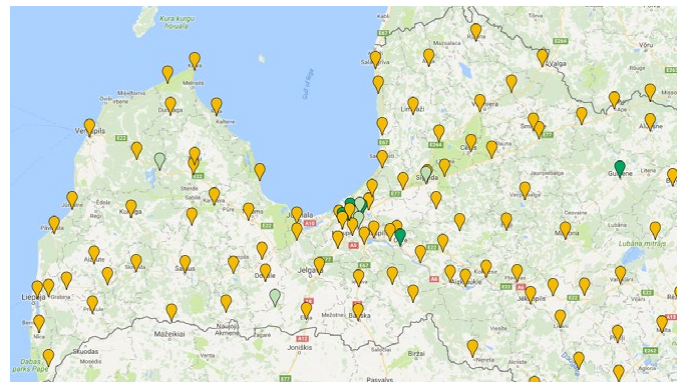
**ELI TOETUS:
6 660 000 EURO**

Elektrisõidukite laadimistaristu loomise projekti eesmärk on Lätis püsti panna 150 elektrisõiduki laadimispesa riigiülene võrgustik kooskõlas ELi alternatiivsete kütuseliikude taristu nõuetega. See projekt vähendab riigi sõltuvust naftast ja toob Läti teedele märgatavalt rohkem elektrisõidukeid.

Elektromobiilsuse projekti peaesmärk on vähendada Läti sõltuvust naftast, luues elektrisõidukite (EV) laadimispe-sade riigiülene võrgustiku, et suurendada elektrisõidukite arvu Läti teedel. Niisugune uuendus riigi transpordisektoris muu-dab selle tõhusamaks, tagab parema mobiilsuse ning soodustab arengut ja julgustab kasutama taastuvaid tehnoloogiad kõikjal Lätis. Peale selle parandab see elukvaliteeti linnades, kus ülekoor-matud liiklusest tingitud õhusaaste on üha suurem terviserisk.

Projekti eesmärk on luua 2020. aasta lõpuks paras arv vabalt kättesaadavaid laadimiskohti, et tagada elektrisõidukite ringlus kõikides suuremates linnades, nende ümbruses ja muudes Läti tiheda asustusega piirkondades. Need eesmärgid on kooskõlas ELi direktiividega alternatiivsete kütuseliikide taristu rakenda-mise kohta.

Projekti rahastab peamiselt Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), ülejäänud tuleb Läti valitsuse eelarvest. Selle rahaga toe-tatakse 150 uue elektrisõidukite laadimispesa rajamist ja hin-nanguliselt 747 uue registreeritud elektrisõiduki lisandumist Läti teedele 2023. aastaks.

Läti haarab ohjad

Eeskätt uuritakse projektitegevustega parimaid võimalikke kohti elektrisõidukite laadimisjaamade jaoks ning seejärel ehitatakse laadimisjaamad ja vastavad elektriühendused. Projektitegevuste hulka kuulub ka jaamade juhtimis- ja jälgimissüsteemi loomine, et tagada pakutavate teenuste ja elektrisõidukite laadimise makseviiside tõhus haldamine.

Õigetesse kohtadesse mõistliku arvu elektrisõidukite laadimis-jaamade ehitamisega tagab projekt elektrisõidukite kiire laadi-mise, vältides seisakuaegu ja pikendades vahemaid, mida elektrisõidukitega on võimalik läbida. See uus, innovatiivne ja läbimõeldud elektrisõidukite taristu panustab seega jätku-suutlikumasse transpordisektoris, sõltuvuse vähendamisse fossiilkütustest Lätis ja väiksematesse saastekogustesse. ■

LISATEAVE

www.etransports.lv

PROJEKTID

TÖÖ SAAB TEHTUD IGA ILMAGA

**INVESTEERINGUTE
KOGUSUMMA:
1 744 700 EURO**

**ELI TOETUS:
1 146 600 EURO**

Saksamaal Ruhlandis asuv ettevõtte WP Systems on patentinud SkyServiceShopi, mobiilse töökoja uuendusmeelse rootorite hooldussüsteemiga. See kamber, esimene omataoline, mis võimaldab iga ilmaga teha rootorite plaanipäraseid hooldustöid, parandab tuuleenergiajaamade tõhusust ja vähendab nende kulusid.

Praegu võib tuuleturbiinide rootorite hooldustööde tegemine olla keeruline – sageli kasutatakse tööstuslikke ronimisvahendeid, köisi ja platvorme, aga nende kasutamine on suuresti ilmast. See tähendab, et temperatuuri ja ilmaolude muutumine piirab päevade arvu aastas, millal hooldustöid on võimalik teha, mis omakorda tekitab probleeme tuuleenergiajaamade ülevaatuste ning hooldus- ja parandustööde tegemise plaanimisel.

Tagajärjeks on suuremate kahjustustega tuuleturbiinide rootorid, mille hooldamiseks ja parandamiseks on vaja teha lisainvesteeringuid. Seetõttu ei kasutata üle maailma praegu kasutuses olevaid tuuleparke täies mahus.

Selleks et lahendada tuuleturbiinjaamade aastaringsete hooldustööde tegemisega seotud probleeme, toetab Euroopa Regionaalarengu Fond uuendusmeelset algatust SkyServiceShop.

Kogenud lennuinseneride ja professionaalsete tööstusdisaineri abiga on WP Systemsi meeskond kavandanud uudse suletud teenindusplatvormi, mida saab kinnitada turbiini küljes oleva rootori külge. See patentitud paindlik lahendus paistab olevat vastavuses klientide nõudmistega ja sellega loodetakse täita oluline tühimik tuuleenergia hooldusturul.

Uuenduslik, kohandatav ja ohutu

SkyServiceShop on suletud mobiilne hoolduskamber, milles on töökojalaadne keskkond. See kaitseb töötajaid vihma ja külma eest, tänu millele saab tuuleturbiinide rootorite ülevaatusi, hooldus- ja parandustöid läbi viia iga ilmaga, kiiresti, kulutõhusalt ja plaanipäraselt.

Kambriil on uudne liikuv põrand, mis kinnitub nii tugevalt kui võimalik rootori külge. Kambrit saab kohandada rootori suuruse ja tüübi järgi ning põrandat saab pikendada rootori pinna ulatuses. Sellega tagatakse takistamatu juurdepääs parandamist vajada võivatele kohtadele.

Tänu SkyServiceShopi tihendussüsteemile, mis suunab vihma-vee hooldatavast alast eemale, saab kambrit kasutada ka märghetkedes oludes. Kambri kütte- ja õhuvahetussüsteem ning ergonoomika tagavad kõik vajalikud tingimused tõhusa ja professionaalse hooldustöö tegemiseks.

Kambrit saab ka järelhaagisena sõiduki taga transportida ja sellel on kohandatud spetsifikatsioonid, mis tagavad sellel töötavate inimeste ohutuse. ■

LISATEAVE

<http://windpowersystems.de/>

ÜRITUSTE KAVA

1.–2. JUUNI 2017

Helsingi (FI)

Arukate piirkondade II konverents

26.–27. JUUNI 2017

Brüssel (BE)

Ühtekuuluvusfoorum

9.–12. OKTOOBER 2017

Brüssel (BE)

Euroopa piirkondade ja linnade nädal

10. OKTOOBER 2017. A.

Brüssel (BE)

RegioStarsi auhinnatseremoonia

ÕIGUSTEAVE

Euroopa Komisjon ega ükski selle nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas väljaandes sisalduva teabe kasutamise ega vigade eest, mida võib vaatamata hoolikale ettevalmistusele ja kontrollimisele tekstis esineda.

Käesolev väljaanne ei pruugi tingimata kajastada Euroopa Komisjoni vaateid ega seisukohti.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2017

ISSN 1725-8200

© Euroopa Liit, 2017

Paljundamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale. (*) Kõnealuste kujutiste suhtes antakse ainult õigus nende kasutamiseks ajakirjas *Panorama* (number 60); muul otstarbel kasutamiseks õigust ei anta; kujutist võib reprodutseerida *Panorama* 60. numbri ja selle keeleversioonide kontekstis – kujutise reprodutseerimine muul eesmärgil on keelatud.

Kolmanda osapoole autoriõigusega kaitstud materjali kasutamiseks/ paljundamiseks tuleb saada luba autoriõiguse valdaja(te)lt.

Printed in Belgium

Käesolev ajakiri on trükitud inglise, prantsuse, saksa, bulgaaria, kreeka, hispaania, itaalia, poola ja rumeenia keeles ringlussevõetud paberile. Elektronilisel kujul on see saadaval 22 keeles aadressil http://ec.europa.eu/regional_policy/et/information/publications/panorama-magazine/

Väljaande sisu koostamine lõpetati märtsis 2017.

FOTOD (LK):

Kaas: © Euroopa Komisjon
Lk 4: © Daniel Cilia
Lk 3, 10, 11, 13, 15, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 44, 45: © Euroopa Komisjon
Lk 5, 6, 7: © Malta valitsus
Lk 8: © iStock – sfabisuk
Lk 18: © Thinkstock – repistu
Lk 28, 29: © Marc Detiffe / © Maxime Delvaux /

© FrancoisLichtlé, SPRB Brussels / @EFRO Vlaanderen /
© SPW / © Idelux Projets Publics – Kevin Manand
Lk 31: © Thinkstock – HildaWeges
Lk 32: © Lääne-Kreeka piirkond
Lk 32, 35, 36, 37: © Lääne-Kreeka piirkond
Lk 40: © Poola majandusarengu ministeerium
Lk 43: © Sociedad publica de gestión y promoción turística y cultural del principado de Asturias, s.a.u.

Lk 46: © Valdemar Lindekrantz
Lk 47: © Euroopa Komisjon
Lk 48: © Diego Occhi
Lk 50: © Läti rahandusministeerium
Lk 51: © Taani ettevõtlusamet
Lk 52: © Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Lk 53: © etransports
Lk 54: © windpowersystems

PÜSIGE LIINIL

ec.europa.eu/regional_policy/et/cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy| #ESIFunds

EUinmyregion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

yammer.com/RegioNetwork

[@CorinaCretuEU](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)

Lisateavet nende ürituste kohta leiate Inforegio veebisaidil avaldatud ürituste kavast:
http://ec.europa.eu/regional_policy/et/newsroom/events/

■ Väljaannete talitus

Euroopa Komisjon
Regionaal- ja linnapoliitika peadirektooraat
Teabevahetus – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-post: regio-panorama@ec.europa.eu